

בס"ד לקראת שבת מלכתא

הלימוד השבועי לנבחני דרשו

עיר	ירושלים	בני ברק	מודיעין ע.	חיפה	ב. שמש	אלעד	ב"ש	צפת	ביתר ע.
כניסת שבת	19:13	19:22	19:22	19:23	19:23	19:21	19:28	19:25	19:13
יציאת שבת	20:30	20:33	20:32	20:35	20:31	20:32	20:30	20:33	20:31
ר"ת	21:05	21:02	21:04	21:05	21:04	21:03	21:03	21:02	21:05

מצורף מדי שבוע למנויי חוברת כל העלונים

Dirshu
דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחיזוק ועידוד לימוד התורה

פרשת בלק - יז תמוז | דף היומי - זבחים עב - עח | משנה ברוה - סימן שטי"ז סעיף ב' עד סעיף ט' | מסר - קונטרס ליקוטי אמרים פרק ד' מיין הדב בענינו" עד תחילת פרק ז' | קנין חכמה - פרק ו' זונה שלמה ענה' עד פרק ט

יום המיישי ה' תמוז תשע"ה | פניני פרשת חוקת | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

קבוצת אברכים חסידי "תולדות אהרן" המתגוררים בבית שמש, נכנסו למעונו של רבינו וסיפרו לו שאין בקהילתם כולל ערב. הם בקשו שהישיבה תשא בעול הקמת כולל ערב בקהילתם. כשאמרו לו שבלי סיוע של הישיבה לא יפתח הכולל, הסכים להחזיק את הכולל למשך שנה.

הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל מוסר נפשו להקמת תורה

מיד לאחר שנעשה ראש ישיבה, החל למסור בימי שישי וועדים בביתו בשפת האנגלית ובלשון הקודש, כאשר בניגוד ליתר הוועדים, בוועד שנשא בוועד באנגלית השתדל שהבחורים והאברכים הצעירים בני חוץ לארץ יכנסו, ואפילו בחורים מחוץ לישיבה שמח שיבואו לוועדים אלו. בוועדים אלו היה מדבר באוירה קלילה יותר, נוסח אמריקה, כשהוא נותן להם הרגשה טובה ונעימה.

בשיחות אלו הוא דיבר איתם בפתיחות, כאילו הוא עכשיו מדבר עם כל אחד מהם שיחה אישית. היה מספר על עצמו איך הגיע לישיבה בגפו בגיל צעיר, למרות שאהב לשחק ככל יתר בני גילו, ועל אף שהלימוד לא היה מקובל בין בני גילו באותן שנים, על אהבת תורה של הדוד הגאון רבי אליעזר יהודה זצ"ל, על רבו המובהק רבי חיים קמיל זצ"ל ועל לימודם המשותף. על הסדרים, ועל סדרי בין הזמנים. הוא היה מספר להם על כך שהוא היה מתחיל ב"בין הזמנים" את המסכת של הזמן הבא, כך שבתחילת הזמן כבר היה לאחר חזרות רבות ועוד כהנה וכהנה סיפורים. כמו כן היה מספר על קשיים שיש לו בדרכו בזמנים אלו בהנהלת הישיבה. ניכר היה שהמסר המרכזי בדבריו היה, שידעו ויכירו שכדי לגדול בתורה אין צורך בגאונות יוצאת דופן, או לגדול דווקא בישיבה מסוימת, אלא כדברי הרמב"ם סוף הלכות שמיטה ויובל: "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש מכל באי עולם, אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד ד' ולשרתו ולעבדו לדעה את ד', והלך ישר כמו שעשאו האלוקים ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני אדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים, ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים".

למרות צניעותו הרבה, הבין רבינו שהמסר הטמון בסיפור חיוי יכול להאיר את דרכם של בני תורה רבים. הדברים אכן עשו רושם עצום על הבחורים, ורבים מאותם תלמידים, התפעלו ולקחו את הדברים לתשומת ליבם ושקדו אף הם במסירות וגדלו לתלמידי חכמים.

בשנים האחרונות נכנסו למעונו של רבינו קבוצת אברכים חסידי "תולדות אהרן", המתגוררים בבית שמש. הם סיפרו לרבינו שאין בקהילתם כולל ערב, וישנם אברכים צעירים שחסרה להם הדחיפה ללמוד בלילות בשקידה כשאין

המשך בעמוד 20 <<<

"אדם כי... באהל" (במדבר י"ט, י"ד)

אין התורה מתקיימת אלא כמי שנמנית עצמו עליה

למרות היותו של רבינו "מחזיק התורה הגדול שבדור", כהגדרתו של הגרא"מ ש"ך זצ"ל, בהיותו ראש ממלכת התורה הגדולה בתבל ואחראי על כלכלתם של ישיבות וכוללים שכלכלו אלפי אברכים, לא הסתפק בכך. באהבתו העצומה לתורה ראה עצמו אחראי לכל מקומות התורה. כאשר שמע על ישיבות וכוללים ויזמות תורניות, כגון, ישיבות בין הזמנים וארגונים שמעודדים

חזרות ושינונים וסדרי לימוד רצופים, שזקוקים לעזרה, הטה את שכמו ובקש מנדיבי הישיבה לסייע גם בהחזקתם בסכומים גדולים. סיפר הגה"צ רבי דן סגל שפעם נפגש עם הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל סמוך לימים הנוראים, ורבי חיים סיפר לו שפניו מועדות להתברך מפי רבינו בכתביה וחתמה טובה. היות ורבינו היה אז צעיר מאוד, והגר"ח היה מבוגר ממנו בשנים רבות, שאלו רבי דן מדוע הוא הולך דוקא אליו לקבל ברכה, ענה לו הגר"ח שמימי חיו לא ראה אדם שמפקיר את עצמו ואת כל אשר לו למען התורה"ק, בלי שום רווח אישי.

המשגיח דלייקווד, הגה"צ רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל, ביקש פעם להגיע לרבינו כדי לבקש ממנו שישתתף אתו בהחזקת כולל שהקים באותם ימים בשכונת

גילה בירושלים. אחד מתוך עשרות כוללים שהקים רבי נתן במקומות שונים, בעיקר בעיירות מרוחקות בארה"ב במטרה להפריח את אוירת היידישקייט בעיר כולה. בדרכו למעונו של רבינו שאלוהו נכדיו: "הלא לראש ישיבת מיר ישנה ישיבה ענקית, שכדי להחזיק אותה צריך הון רב, מדוע סבור המשגיח שיוכל לשכנע אותו לעזור למקום תורה אחר? אמר להם המשגיח: "כנראה שאינכם מכירים את היהודי הזה, אצלו אין שום הבדל בין הישיבה שלו לישיבה אחרת. יש לו רק שאיפה אחת, לבנות תורה!"

"כל אחד יכול"

ענין גדול היה לרבינו להעביר לבני התורה, בעיקר לבחורים צעירים ובפרט לבני חוץ לארץ את הלימוד הגדול שאפשר ללמוד ממסכת חיוי. למרות שכמעט ולא דיבר על כך במפורש, מכל הנהגתו ניכר היה שהוא מעונין מאוד בעניין זה.

"פעם שאלתי את הרב מפוניבז' זצ"ל: 'הקמתם את מבצר התורה, חמש מאות בחורים. והיום זה פי שנים כפול שנים, כידוע. אבל למה המבנה הזה? אם כבר, בונים ארמון לתורה!'. חיידך ואמר: 'עליתי אל הארכיטקט הגדול ביותר, ואמרתי לו: אין כסף נחשב, תכנן לי ישיבה לשם לתפארת ולתהילה!"

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, על כוחו של כל אחד ואחד

אבל, יותר מזה -

לא צריכים להיות הבעל שם טוב או רבי ישראל סלאנטר או רבי שמשון רפאל הירש, רבי אהרן קוטלר או הרבי מסאטמר. כל אחד יכול, אין לנו מושג בכוחות הטמונים בנו!

מי לא הכיר את רבי משה פרדו. הוא היה סוחר טקסטיל ב'בית רומנו', בדרך יפו. נרתם לענין הצלת הבנות הספרדיות המסיימות את בתי הספר היסודיים של 'בית יעקב'. קם ופתח את מוסדות 'אור החיים', הקים קמפוס לאלפיים תלמידות, ויסד מוסדות מקבילים 'אור חדש' ברכסיים, בטבריה ועוד. ייסד רשת מתיבתות לנערים ספרדים, וישיבות קטנות וגדולות, ועזר בהקמת חמשת אלפים בתים בישראל בנישואי תלמידות. האם חלם שכנסים בו כוחות אלו?? ואספר -

בערב חג הסוכות שנת תשס"א בימי האינתיפאדה, אני מקבל שיחת טלפון. מדברים ממושב 'יד רמב"ם', איני יודע איפה זה. מארגנים שמחת בית השואבה בחול המועד, במוצאי שבת. מבקשים שהרב יבוא לדבר. אם הרב בא, האירוע יתקיים. ואם לאו, האירוע מתבטל. אולטימטום שכזה. אבל זה עזר. אמרתי: 'ודאי אבוא', שבגללי יתבטל כינוס תורני חלילה? התחילו לדאוג בבית. נסיעה בלילה, בדרכים נטושות ואפלות, בכזו תקופה. אמרתי: 'ה'אור שמח' אמר שלכל כדור יש כתובת, ואני שלוח מצוה". טוב, במוצאי שבת טלפנתי למונית. אני מבקש נסיעה ל'יד רמב"ם', והנהג עונה: "מצטער, לא יודע איפה זה". אמרתי: "אני מבקש את הנסיעה במחיר

"אם נתן תתן את העם הזה בְּיָדִי" (במדבר כ"א, ב')

אומר לכם, ולא נרחיק לכת. "איש יחידי היה", הבעל שם טוב זצ"ל. קם אדם לפני כמאתים וחמישים שנה, והציב דגשים בעבודת הבורא. איני מדבר על השפעתו הרבה על המונים. ה'חפץ חיים' זצ"ל אמר, שבכל מקום שהחסידות הכתה שורש - עמדה כחומה בצורה מול ההשכלה וההתפקרות. אבל כמה צדיקים וקדושים העמידה, מאות אלפי ספרי מחשבה וקבלה ודרוש ומוסר, והכל פעלו של יחידי!

"איש יחידי היה", רבי ישראל סלאנטר זצ"ל.

קם אדם, לפני כמאתים שנה, ויסד את תנועת המוסר. מלכתחילה חשב להיות 'צדיק נסתר'. שינן את כל הש"ס, למד להתפלל במהירות רבה עם כל הכוונות, וסיגל את מקצוע הנגרות. אבל החליט שלא לשם כך קיבל את הכוחות ממרום. חשף זרוע קודשו והרעיש את העולם. הקים דור של תלמידים גדולי תורה ויראה, והציב את יסודות לימוד המוסר. וכל ענקי המוסר וזרמי תנועת המוסר וישיבותיה, על רבבות חניכיה, ומעיינות המחשבה הבלתי נדלים, הכל מפעלו של יחיד!

"איש יחידי היה", רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל.

לפני כמאה וחמישים שנה, עזב את רבנות ניקלשבורג ומדינת מעהרין, כדי להיות לרבן של אחת עשרה משפחות חרדיות, פליטת חרדי פונקפורט. הקים מערכת חינוך, כשרות וטהרה וחולל מהפכה במדינה כולה, פעלו של יחיד! איזו מהפכה חולל כאן ה'חזון איש' זצ"ל בכל השטחים, איש יחידי! איזו מהפכה חולל הרב מפוניבז' זצ"ל!

פעם שאלתי אותו: "באמת, הקמתם את מבצר התורה, חמש מאות בחורים. והיום זה פי שנים כפול שנים, כידוע. אבל למה המבנה כה מכוער? לא תואר ולא הדר! אם כבר, בונים ארמון לתורה!" חייך ואמר: "שמע ואספרה. עליתי אל הארכיטקט הגדול ביותר, ואמרתי לו: 'אין כסף נחשב, תכנן לי ישיבה עם פנימיה לחמש מאות בחורים, ובית מדרש כלול בהדרו, לשם לתפארת ולתהילה'. ואתם יודעים מה ענה? שאין לו פנאי להתעסק בחלומות שווא: בכל ארץ ישראל לא היו חמש מאות בני ישיבה! אף אחד לא רצה לתכנן, בכסף מלא, עד שהגעתי למי שהסכים, אז זה מה שיצא..."

ואיך הסתכלו על רבי אהרן קוטלר בארצות הברית, מה אמרו "על חלומותיו על דבריו". והיום ליקוד מבצר התורה הגדול בעולם! הכל, פעלם של יחידים!

לילה". אמר: "אני בא מיד". כנראה נזכר.

נסענו שעה ארוכה בכבישים צרים וחשוכים, והגענו למתחם מואר בזרקורים ומגודר בשרשראות נורות צבעוניות. צלילי תזמורת נשמעו מסוכת הענק, והמוני אנשים נהרו מכל הישובים הסמוכים, שמחים וחוגגים. נשאתי דברי, והשקפתי על השמחה והריקודים, מי כעמך ישראל. ביקשתי שיפגישוני עם מארגני האירוע, להודות להם על המעמד הגדול והמרגש. הלכו לקרוא לו והוא בא, נלהב ומיזוע. בחור בן שמונה עשרה, לומד בישיבה גדולה בשכונת 'מות'. תמהתי: "אתה ארגנת את כל זה?" הוא, לבדו, מיוזמתו.

אמרתי לו: "יודע אתה, גם את זה לעומת זה עשה האלקים" (קהלת ז', י"ד). כל דבר בעולם יכול לשמש לטובה ולרעה. 'בעקבות משיח חוצפה יסגי' (סוטה מט ע"א), החוצפה תתגבר. יש חוצפה שלילית ויש 'עזות דקדושה'". מאיפה לוקח בחור צעיר כאלו כוחות, כזה אומץ? 'נערים פני זקנים ילבינו' (שם), גם זה יתכן לצד הקדושה. בחור צעיר אחד עושה מה שכל המבוגרים גם יחד לא עשו ---

"איש יחידי היה", אין לנו מושג מה מסוגל לעולל ולחולל אדם יחידי, כמה יכול הוא להשפיע ולפעול!

(מתוך 'הגדת' מגילת אסתר)

"ביקשתי מאחת הבנות שלי שתכתוב ספר על הרבנית שלי, וכתבה ספר מאד יפה עם מעשים יפים וסיפורים שמעוררים ליר"ש (הוא ספר 'בית אמי'), אבל יש לו חיסרון אחד שנותנים שם עלי מדי הרבה..."

מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, על ספרים וגדולי עולם

אלא עמוד אחד, ונדפס בסוף מסכת כלאים עם ביאור רבינו בגליונות הגריי"ק, ואמנם כידוע סימנים רבים יש ב'קהילות יעקב' עם ביאורים עמוקים ונפלאים בירושלמי, ולכן כשהתחיל חתנו שליט"א להוציא לאור את הפירוש, שמח מזה רבינו שמחה גדולה. ופעם התבטא הגר"ד לנדא שליט"א על רבינו, שהוא 'מלך הירושלמי' וזכה למה שרבים וטובים לא זכו.

כיצד נערך הביאור

את פירוש רבינו על הירושלמי כותב חתנו, הגאון ר' זליג ברוורמן שליט"א, מפי רבינו. הבסיס של הביאור הוא מגיליונות רבינו על התלמוד הירושלמי שלו, שרשם במשך שנים רבות, וזה מתחלק לב' חלקים: חלק א' הוא החלק של ההגהות שליט"א מכל המפרשים, וכן הגהות מרבינו עצמו מה שהיה נראה לו מוכרח, והכל לפי הגירסא היותר ברורה ומובנת, על מנת שיובן הירושלמי ביתר קלות, וזה נדפס מתחת לגוף הירושלמי. וחלק ב' הן הערות שכתב רבינו בגיליון הירושלמי שלו, שבתחילת כל ענין או סוגיא חדשה כתב רבינו ביאור והקדמה קצרה לסוגיא, וכן עשה בכל סוגיא וסוגיא, וע"ז בנו ג"כ הביאור.

העשירות של הסנדקאות

פעם שאלו את רבינו היכן העשירות מהסנדקאות שלו, שהרי הוא סנדק כמעט בכל יום, ובמשך שנים רבות היה נוסע בכל רחבי הארץ בשביל מצוות סנדקאות [ועי' מהר"ל ריש הל' מילה, ורמ"א יו"ד סימן רס"ה סעי' י"א שסנדק זוכה לעשירות],

והשיב שאביו זצ"ל אמר שהעשירות שלו הם הספרים שחיבר, וכך הדבר גם אצלו. והוסיף רבינו בהתרגשות: "וכי הנכדים שנולדים כל שנה אינם עשירות? הנכדים זו העשירות הגדולה ביותר!".

ופעם אמר רבינו בשם האריז"ל, שסנדקאות זו סגולה לכפרת עוונות.

מי שיעמול קשה-יבין!

שח רבינו: "החזו"א היה יושב ולומד בעיון מופלג סוגיות הגמ' ואח"כ היה כותב, וכתב את ספרו בלשון קשה, באומרו שמי שיעמול קשה - יבין!". ופעם אחרת סיפר רבינו: "כשהייתי ילד צעיר מאד, שאלתי פעם את החזו"א למה הוא כותב את הספרים שלו בצורה קשה, והשיב: 'וכי אתה רוצה שכל העמרצ"ים (עמי הארצות) יבינו ג"כ?'..."

נראה לך שזה יוצא לי מהשרוול?

סיפר רבינו: "פעם שאלתי את החזו"א מדוע לא כתב חידושים על כל סדר זרעים, והשיבני: "וכי נראה לך שזה יוצא לי מהשרוול?". והוסיף רבינו כי החזו"א כתב את חיבורו על סדר זרעים בזמן שהגיע לארץ ישראל, משום שאז זה היה נוגע למעשה, ומה שלא כתב על 'תרומות' נראה הטעם משום שאינו נוגע היום למעשה, שהרי ממילא לא אוכלים תרומה, ומה שנוגע להפרשה כבר כתב במעשרות, ומה שלא כתב על חלה - משום שיש על זה כבר ביאור מספיק בשו"ע.

המשך בעמוד 7 <<<

"אדם כי... באהל" (במדבר י"ט, י"ד)

אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה

מסכת כלה

שאלו את רבינו מדוע לא כתב ביאור על מסכת 'דרך ארץ' כמו על מסכת 'כלה', ואמר שהיות וכבר נדפס על גליון הגמ' שם פירוש, לכן לא חיבר גם פירוש משלו, ורק על מסכת 'כלה' רבתי שאין עליה פירוש, הוצרך לעשות פירוש משלו.

וידוע שרבינו אוזח שלימוד מס' כלה הוא סגולה גדולה לשידוכים, והרבה פעמים מייעץ למעוכבי שידוך ללמוד מס' כלה, ואף רבינו כשמגיע בסדר לימודו למס' כלה, מבקש שיביאו לפניו שמות לברכה למעוכבי שידוך, וכשמסיים המסכת מתפלל עליהם.

ספר בהיר

רבינו רגיל לומר שבשנה מעוברת, בחודש אדר ב', יוצא לו ללמוד פחות דפי גמרא כל יום, לפי חשבוננו הקבוע לחובותיו היומיים, ולפיכך בדרך כלל יש לו אז יותר זמן כדי לכתוב את ספריו. ואכן את פירושו לספר הבהיר כתב רבינו בחודש אדר ב' שנת תשע"ה.

בענין 'ספר הבהיר' אמר רבינו כמה פעמים שאין זה ספר קבלה, ואע"פ שמעורב בזה קצת קבלה מ"מ הוא בכל המדרשים שיש בהם קצת קבלה, וזה כמו מדרש, והוסיף רבינו, אמנם 'רזיאל המלאך' זה ספר קבלה, אבל הרבה מגדולי האחרונים כתבו על קבלה, הרמ"ק כתב על קבלה, והחיד"א כתב על קבלה, והגר"א כתב על קבלה (וכמדו' שהוסיף עוד אחד).

ושאל אחד לרבינו, אם אביו ה'קהילות יעקב'

למד קבלה, והשיב רבינו: "כל גדולי ישראל למדו קבלה, החזו"א למד קבלה ואבא למד קבלה", ושתק רבינו להגע והוסיף: "זכורני כשהייתי ילד 'נדנדתי' פעם לאבא שישביר לי פשט באיזה ספר קבלה שאבא למד בו, אמר לי אבא 'אל תנדנד, כשתהיה גדול תבין'..."

וסיפרו לרבינו בשם הגרמ"צ ברמן שליט"א, שהיה ישן אצל החזו"א, ופעם נכנס וראה לומד בספר מסוים, ותיכף כשנכנס החביאו החזו"א, ואח"כ ראה שזה היה ספר 'פרי עץ חיים', ואמר רבינו שזה נכון שהחזו"א למד בזה (רמש"ג).

רזיאל המלאך

אמר רבינו: "כעת אני כותב ביאור על ההקדמה של 'רזיאל המלאך', וכשאגיע לספר עצמו הלוואי שאבין". ובהקדמת הספר כתב רבינו: "וכתבנו בס"ד על כל הנגלה שבו, והנסתרות לה' אלו קינו וכו', ועוד חזון למועד בס"ד לנסתר שבו אם נזכה".

הפירוש על הירושלמי

"מלך הירושלמי"

כבר משנות ילדותו, נמשך רבינו מאד לתלמוד הירושלמי, והיה לו חשק גדול לכתוב ביאור על זה (ובאמת אף אביו, מרן ה'קהילות יעקב' זצ"ל רצה לעשות כן, והתחיל לכתוב ביאור על תחילת מסכת כלאים, אלא שלא הספיק

פנה אליו החפץ חיים ואמר לו, שהוא צריך להעביר ידיעה דחופה לאשתו שנשארה בבית, 'ולכן אמסור לך פתק סגור, ואנא ממך חזור לראדין ומסור אותו לאשתי', ביקש. האיש לא עמד בניסיון, פתח את הפתק ונדהם לקרוא את הכתוב בו...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על המכתב ששלח הח"ח לרעייתו

"פרה אדמה תמימה" (במדבר י"ט, ב')

ספרי תולדותיהם של גדולי הדורות, מלאים בסיפורים אודות זהירותם המופלגת מכל ריח של איסור גזל, והיו שהחמירו על עצמם בעניינים אלה באופן נורא. הם הרגישו שגם אגורה אחת שאינה שלהם המצויה בארנקם, היא כגחלים לוחשות המאיימות לשרוף את הארנק ואת בעליו גם יחד, וכשם שנמלט אדם מלהבות האש, כך ברחו גדולי הרוח מממון שאינו כשר.

כדאי להתבונן, ולחזור ולהתבונן, באושרו של האיש המאמין באמונה שלימה, שפרנסתו ופרנסת אנשי ביתו נגזרה כבר מן השמים מראש השנה ועד ראש השנה. כמה מאושר הוא, מאחר שבמוחו נקבעה המסקנה הבהירה, שאין כל ענין להרבות במאמצים להשגת כסף, ואם עושה אדם את ההשתדלות המינימלית בנושאים אלה, ומטיל את יתר המעמסה על הקב"ה, שבידיו כל הכסף והזהב, הרי בודאי שהאלוקים יתן לו את כל מה שמגיע לו, ויריק עליו שפע ברכות עד בלי די. ומי פתי יאמין שהעושר תלוי בריצתו של האדם אחריו! - גם אם יצליח איש זה לצבור בקופתו רווחי עתק, הרי לימד אותנו שלמה החכם מכל אדם, ש"יש עושר השמור לבעליו לרעתו", "ואבד העושר ההוא בענין רע" (קהלת, ה', י"ב-י"ג). ואין שום ספק שהכסף שהושג במרמה, ילך בהוצאות על תיקון מכשיר שהתקלקל 'לפתע', או לטיפול רופאים, רח"ל.

השליח לא עמד בניסיון, ופתח את הפתק הסגור

בספר 'חפץ חיים החדש' מופיע סיפור מופלא על הח"ח, שגם הוא ימחיש בפנינו את זהירותם המופלגת של גדולי ישראל מכל ריח של גזל. הסיפור עוסק בתקופה שבה היה הח"ח אברך צעיר, וגידל פרה בביתו כדי להתפרנס ממנה.

כיון שלא היה לו אמצעי פרנסה, רכש הח"ח פרה, גידלה בחצר ביתו, והשתכר ממכירת חלבה. אבל, הח"ח לא רכש סתם פרה, הוא הקפיד להביא לביתו פרה שאין לה קרניים, כדי שלא תיגח ותזיק לבני אדם.

בתקופה מסוימת החליט לצאת לאחת העיירות הסמוכות, וללמוד שם ביחידות בבית המדרש. הוא עזב את ביתו כשאחד ממקורביו מלווהו.

בהיותם בדרך, פנה הח"ח אל המלווה, ואמר לו שהוא צריך להעביר ידיעה דחופה לאשתו שנשארה בבית, "ולכן אמסור לך פתק סגור, ואנא ממך חזור לראדין ומסור אותו לאשתי", ביקש.

האיש היה בטוח, שהח"ח ביקש להזכיר לאשתו דברים אחדים בענייני כלכלת הבית, כדי שתדע כיצד להסתדר בימי היעדרותו. הוא לא עמד בניסיון, פתח את הפתק, ונדהם לקרוא את הכתוב בו.

החפץ חיים ביקש מאשתו, שכיון שבימים אלה מתקיים יום השוק, וחקלאים גויים מגיעים עם תבואה וירקות ממשקיהם, ועוברים גם דרך הבית שלהם בראדין, הוא מבקש שתשגיח שהפרה לא תעמוד ליד גדר החצר, כדי שלא תלחך מהסחורה של הגויים.

הח"ח הדגיש במכתבו לאשתו, שגזל-גוי הוא אפילו בפחות משווה פרוטה. זה מה שהציק לראש גולת אריאל, בעת שנסע מביתו...

(מתוך הספר 'מצוות בשמחה' | בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..
הניוז היומי של דרשו.

כשחזר לביתו, הבחין לחרדתו הרבה, שחלונות ביתו נופצו ונשברו, והבין שגנבים פרצו לביתו. לפתע נזכר שהשאייר סכום עצום של 40.000 דולר על השולחן, ונתקף בפחד נורא

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד 'סאנטוב' ליקווד, על מבט נכון על החיים

חשב על החלונות שהוא צריך לתקן! הוא שמח במעטפה שמצא כמוצא של רב, והיה עסוק בשמחתו עד שלא שם כמעט לב מאז ואילך, לשאר הדברים שניזוק בהם.

היה ילד שעמד בתחנת אוטובוס ובכה - ניגש אליו יהודי אחד ושאלו על סיבת בכיו, אמר לו הילד, שהוא צריך לנסוע לאיזה מקום, אך אין לו כסף לצורך הנסיעה. ריחם עליו אותו יהודי, ואמר לו שיעלה עמו על האוטובוס והוא ישלם בשבילו גם כן.

כעבור זמן קצר הגיע האוטובוס, ושניהם עלו עליו. היהודי עמד במוצא פיו ושלם לילד גם כן. לפתע הבחין היהודי שהילד עדיין בוכה, ניגש אליו היהודי ושאלו: "איני מבין, הרי אתה כבר נמצא על האוטובוס ונוסע למחוז חפצך, למה אתה ממשיך לבכות?". ענה לו הילד: "לפי ששמתי לב, שכל הנוסעים מקבלים עודף מהנהג ואילו אני לא קיבלתי כלום..."

אמר לו היהודי: "אוי! איזה סכל הנך! - כל האנשים שמקבלים כסף שילמו לנהג מכיסם, ולכן הם מקבלים את העודף, אבל אתה - הרי קיבלת את כל הנסיעה במתנה, לא הוצאת כלום מכיסך - האם אתה רוצה גם עודף?!"

ועכשיו נחשבה נא ונתבונן, אם איננו דומים לאותו ילד. שהרי כשנתבונן נראה שיש לנו כל טוב! הקב"ה נותן לנו חיים - קמנו בבוקר - הקב"ה החזיר לנו את הנשמה, יש לנו בריאות, פרנסה, נחת - ואם משהו לא הולך בדיוק כמו שחשבנו, או החלטנו שרק אם יהיה באופן ההוא אז יהיה לנו טוב - אז מתחילים להתאונן ויש לנו טענות... ר' איד! - כל מה שיש לך - זה מתנה מהקב"ה - כמו שדוד המלך אומר בתהלים (פ"ט, ג'): "עולם חסד יבנה!" - כל מה שיש לך זה רק מחסדי ה', הוא לא חייב לך כלום, הכל מתנת חנם, האם אתה רוצה גם עודף?..."

והנה, עד עתה דיברנו על אחד שמסתכל על מה שיש לו ולא על מה שאין לו - אבל מעלה יותר גדולה מזה, הוא שהיהודי יסתכל על הכל בשתי עיניו - וידע שלא חסר לו באמת כלום! הוא לא יסתכל על משהו 'רע' חלילה, אלא יסתכל על הכל בשתי עיניו ויראה שהכל זה 'טוב' - כל מה שקורה לו הכל רק טוב! הקב"ה אינו עושה רע חלילה! "מפי עליון לא תצא הרעות" (איכה ג', ל"ח). צדיקים אמרו: "הראנו ה' חסדך" (תהלים פ"ה, ח'), דהיינו, וידע אני שכל מה שאתה עושה זה רק טוב, אבל - מבקש אני ממך ה', "הראנו ה' חסדך" - אני רוצה לראות בעיני ממש את הטוב ההוא - לא רק לדעת ולהאמין בלב...

אנו רואים שכשהאדם חלילה בעת צרה ר"ל, מה הוא עושה? הוא אומר תהלים. ולכאורה, 'תהלים' - הלא הוא מלשון 'תהילה' - שבח והודיה, לכאורה, אם אומרים את התהילים בעת צרה, היה מן הראוי לקרוא לספר זה בשם 'ספר בקשות', הלא הזמן לומר 'תהלים', הוא כשרואים את הישועה, שאז יאמרו תהלים וישבחו ויהללו להקב"ה על כך.

אלא רואים מזה, שאפילו כשנמצאים ר"ל בעת צרה, גם צריכים לומר 'תהלים' - גם אז צריכים להלל ולהודות להקב"ה על כל שעושה לנו - ואפילו על זה שיש לנו עכשיו גם כן...

(מתוך 'נועם שיח' פרשת בלק תשע"ג)

"לא מקום ירע ותאנה ונקו ורמון" (במדבר כ', ה')

שמעתי מחתני היקר הרב זושא איינהארן שליט"א - מירושלים עיה"ק - מעשה נפלא ששמע מרבו, ידידו המשפיע המפורסם הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: היה ישוב שהיו בו הרבה גניבות - הגנבים היו פורצים לבית התושבים ונוטלים עמם שלל רב, חפצים יקרים מאוד וכדומה. יהודי אחד שהיה דר שם - מרוב פחדו מפני הגנבים - בכל פעם שהוצרך לצאת מביתו היה מניח במקום מסתור את חפציו היקרים, וכמו כן, בכל פעם כשנבצר ממנו בעצמו לשמור על ביתו, היה מניח שם שומר שישמור על ביתו.

פעם אחת אירע שהיהודי מיהר מאוד לאיזה מקום, היה לו איזו פגישה חשובה עד מאוד - ובמקרה היה לו אז בביתו סכום עצום של ארבעים אלף דולר - אלא שמרוב שנחפו ללכת ונתיירא גם פן יאחר לשם, לא הטמין את הכסף במקום מסתור, והניחם כך על השולחן, וגם חרג אז ממנהגו, והלך מביתו בלי כל גינוני השמירה שנהג כל פעם, ובלי להניח שומר שישמור על ביתו.

כשחזר לביתו, הבחין לחרדתו הרבה, שחלונות ביתו נופצו ונשברו, והבין

שהגנבים ניצלו את חפזו - שכן בדיק באותו יום לא העמיד שומר על ביתו - והללו פרצו לביתו פנימה ועשו בו כשלהם. לפתע נזכר שהשאייר סכום עצום על השולחן ללא שמירה, מיד נתקף בפחד נורא, והגיע לכדי חלשות, וכמעט היו צריכים לקרוא לאנשי ההצלה. כשחזר קצת לאיתנו, נכנס האדם לביתו, והמחזה שנגלה לעיניו היה מחרד מאוד. כל ביתו היה

הפוך, וכל כמה דקות הבחין שחסרים לו דברים, פה היה חסר ושם היה חסר וכו'. לפתע נפל מבטו על השולחן - והוא ראה שהמעטפה עדיין נמצאת על השולחן בדיק במקום שהניחה שם - הוא ניגש יותר קרוב לשולחן, והיה בטוח שימצא את המעטפה ריקה מהכסף.

הוא פתח את המעטפה בזהירות, ולא האמין למה שעניו רואו!! הוא מצא שם את ארבעים אלף הדולרים בשלימותם! כאילו יד נעלמה הכתה בהם בסנוורים - הם פשוט לא הבחינו בכלום! הוא התחיל לרקוד מרוב שמחה, ושכח לגמרי שהיתה גניבה בביתו! הוא קרא לקרוביו ואוהביו, וערך להם סעודת הודאה.

רבותי! עכשיו ננסה לתאר לעצמנו מה היה קורה, אם הוא לא היה משאיר שם בביתו על השולחן את ארבעים אלף הדולרים, והוא היה חוזר ומוצא את ביתו הפוך מהחל ועד כלה - הרי היום ההוא היה נהפך אצלו לתשעה באב! היום ההוא היה נחרט במוחו ולבו כיום רע - יום שחבר עליו עולמו - כל מי שהיה נמצא בקרבתו באותה יום בתוך ד' אמותיו - היה נידון על ידו ברותחין...

אבל לפליאתנו, הוא היה בשמחה! הוא לא חשב לרגע מכל הדברים הקטנים שהגנבים ברשעותם - כי רבה - לקחו מביתו, ולא חשב ממה שחסר לו, ולא

"אבא, שישב אותה שעה בחדר לימודו, קפץ ממקומו כששמע שמשפחה פלונית שכחה עוגה בתחנה. 'קחי את העוגה ורוצי לרכב...!'. הוא נטל את המפתחות ורץ אחרי. רדפנו אחר האוטובוס עד תפרח..."

מעשי החסד המפעימים, של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל

לקחת ולשתות", והלה - לא נותרה לו בררה אלא ליטול את המשקה מידו בתודה. רק משסיים לשתות, נזכר שכמחצית השעה קודם לכן, השיח את לבו באוזני רבי שמשון על התשישות והלאות שפשטה בכל איבריו, בעקבות ביצוע שליחות עדינה ומורכבת, שסחטה ממנו את לשד כוחותיו. עתה הבין אל נכון מה פשר ה'צימאון העז' שתקף לפתע את הרב. צמא מסוג אחר לגמרי מזה שחשב בתחילה...

"בנערותי", מספרת בתו שתחי', "ירדתי פעם באחד מימי שישי לתחנת האוטובוס באופקים, כדי לשלוח את החבילה הקבועה של האוכל לשבת, שאמא ע"ה היתה שולחת מדי שבוע לסבא זצ"ל ולדודים שיחיו בבני ברק. לאחר שהאוטובוסים לבני ברק ולירושלים כבר הפליגו לדרכם, הבחנתי לפתע בחבילה שנותרה על הספסל בתחנה. ותכף נזכרתי שאת החבילה הזו ראיתי לפני כן בידיו של אחד מילדי משפחה מהקהילה, שנסעו לשבת לירושלים. נטלתי עמי את החבילה - שהכילה עוגה מושקעת שהוכנה בידי עמל, עליתי עמה הביתה והפטרתי לחלל הבית: 'משפחת... שכחה עוגה בתחנה, אשים אותה במקרר ואעביר להם אותה אחרי שבת...'. אבא, שישב אותה שעה כרגיל בחדר לימודו שקוע בתורה, קפץ כרגע ממקומו לשמע הדברים ושאל: 'מה אמרת? שמשפחה פלונית שכחה עוגה בתחנה? קחי את העוגה ורוצי לרכב...!'. הוא נטל את המפתחות ורץ אחרי. רדפנו אחר האוטובוס עד תפרח, שם היתה אמורה להיות תחנתו הבאה, אלא ששם התברר שהאוטובוס, שכבר היה עמוס בנוסעים, לא עצר בתחנות של תפרח והמשיך בנסיעה. אבא לא אמר נואש, אלא עלה לאוטובוס אחר של אותו קו שהעלה נוסעים בתפרח, ושאל את הנהג אם יש נקודה באמצע הדרך שבה הם נפגשים. משהשיב בחיוב ואמר שהם נפגשים בצומת קסטינה, פנה אליו אבא ואמר: 'אפשר לבקש ממך טובה אישית?' - 'כן' נענה בשמחה, 'בשביל כבוד הרב - מה שרק אוכל...!'. "

"ובכן", אמר לו, 'אבקש שתעביר את החבילה למשפחה הנמצאת על האוטובוס שיצא מאופקים...!'. הנהג הסכים, והעוגה הונחה בעדינות באוטובוס שהפליג עד מהרה לדרכו. המאמץ הניב פרי...

"בעוד אנו עושים את דרכנו חזרה לאופקים, לא יכולתי להתאפק ושאלתי אותו: 'אבא, אני באמת לא

מבינה. מילא אם היו שוכחים תפילין או סכום כסף גדול, ניחא, אבל עוגה?'. אלא שאבא לא הבין כלל את התמיהה, והשיב: 'האישה הזו טרחה שעות ארוכות להכין עוגה למארחים. כאשר היא תגלה שהעוגה איננה, האם ייגרם לה צער?' - 'סביר להניח שכן'. 'אם כן, אם במעט טרחה יש באפשרותי למנוע צער מיהודי, את רוצה שאוותר על זה?'...".

למקרא השורות דלעיל, נדמה כי ההפלה הבלתי נתפסת הזו בהענקת טובה לכל נוצר עד בלי די, כרוכה בהכרח בעמל והתגברות של עבד ה' על רצונותיו האישיים בכל מקרה ומקרה, אלא שבעיני רבי שמשון זצ"ל היה זה פשוט בתכלית, כשלכל פעולות החסד הנשגבות היה שורש אחד טהור, שממנו השתרגו ועלו בזיו יופיים מעשים כבירים של טוב ללא שיעור:

וכבר היה מעשה, כשנזדמנו שלושה לפונדק (-רכב) אחד: ראש הישיבה רבי חיים קמיל זצ"ל, רבינו זצ"ל ויבלחט"א, ידידו הקרוב ר' אברהם דייטש שליט"א. אליהם הצטרף בן ישיבה פלוני, שסיפר לאחר מכן על שהתרחש בין כותלי הרכב באותה נסיעה.

"באר הקרוה שרים קרוה נדיבי העם" (במדבר כ"א, י"ח)

פנים היו לה לאהבת הבריות של רבינו זצ"ל, שכל מי שאי פעם שהה במחיצתו חש בה תיכף, ונודע ללב השופע חמלה ורוך כלפי כל אדם מישראל. המושגים הגבוהים שאותם טבע בהטבה לזולת - היו בלתי נתפסים, בהפקירו, כפשוטו, את נפשו, גופו וממונו, כדי לגמול חסדים טובים. הפן האחד היה ה'הלכה למעשה' וההטבה בפועל, אולם הפן האחר, היותר נדיר ובלתי מצוי, היה שימת הלב להבחין בצורך המעיק על ליבו של הזולת, שכן אי אפשר להגיע לשלמות ביחסים שבין אדם לחברו, ללא יכולת ההבחנה מהו הצורך של העומד מולנו.

לרבי שמשון זצ"ל, שהקב"ה חננו בכישרונות מבורכים ובעמל נפשו אף ב'לב מרגיש', היו חושים מחדדים לזהות את הצרכים, ומשמעמד עליהם כרגע, שפע תכף מטוב וחסדו, בלי להבדיל בין קל לנכבד או קטן וגדול, ומאומה לא עמד לפניו בהילוכו בדרכיו של הקב"ה - חנון ורחום ומשכיל אל דל.

וכה אמר פעם במהלך שיחה: "כאשר ילד קטן מבקש לשתות בעתות לחץ של ערבי שבתות וכיו"ב, אם מתאמצים קצת גם להמתיק לו את השתייה במעט תרכיז ולערבו יפה יפה, הרי שפעולה קלה זו היא בכלל 'דבקות' בקודשא בריך הוא. הבעיה היא - הוא מוסיף - שאיננו מוסיפים חשיבות למצוות כאלו, ומביטים עליהן כ'קטנות' שאינן מצדיקות טרחה, וזהו שורש הטעות, שכן גם הן מצוות שאסור להחמיצן, ופשיטא שאין לזלזל בהן".

וכשם שרב היה כוחו בהפשטת דברים עמוקים ברומו של 'עולם האצילות' - ולהורידם לעולם המעשה הפרטי פרטיהם מחוורים כשמלה, כך גם היה לעומת כן בעולם העשייה, והשכיל לבטא גאונות בהפשטת המצוות עד

ה'למעשה' בפרטים ופרטי הפרטים שלהם. בכוח זה נטל ורומם את ה"ואהבת לרעך כמוך", העלול להיתפס כמושג מופשט של רגש ומידה כללית כלפי הזולת, מתוך מבט אמתי על פרטי המצוה הזוטרים כביכול - כעל תיקוני עולמות נשגבים.

פעם נודע לו בדרך אגב על אחד מבאי ביתו, שהוא מחבב ביותר מיץ אשכוליות. ובכן, מאז ואילך כל אימת שהלה התארח אצלו, עמד הכן על השולחן, בסמוך למקום מושבו, בקבוק מיץ אשכוליות, שרבי שמשון אישית היה דואג להביאו.

אחד ממקורביו נסע עמו פעם ברכבו מירושלים לבני ברק, שבמהלך הנסיעה הכריז רבי שמשון לפתע שהוא 'צמא מאד'. בעיני בן לווייתו שהכירו היטב, ההתבטאות הזו היתה מוזרה בעליל, ולא התאימה כלל לאורחותיו של רבינו. והנה, בנקודה הראשונה של מכירת משקאות שהזדמנה בדרכם, עצר הרב ורכש שתי פחיות שתייה, לו ולנוסע שלצדו.

"ניסיתי להתנגד לשתיה שקנה עבורי, אך הוא התעלם מהסירוב ודחק בי

"ואכן כדבריו כן היה, מאז ואילך המצב בבית השתפר. 'קעת תבין' - סיים האיש את סיפורו - 'מדוע בכל פעם שאנו נפגשים, אני חש צורך לגמול לרב על חסדו הטוב עמי לכל הפחות בחינך. הבחנתי כי יש לו הנאה מיוחדת לראות את זה'..."

הדאגה והאכפתיות של הרב כלפי כל אחד ואחד מבני הקהילה, לא היו בגדר חידוש בעיני ר' אברהם דייטש, שידע היטב כי המדובר במעשים שבכל יום. אלא שהוא ידע גם דבר נוסף, שלפיכך הוטרד כעת למשמע 'סיפור החינך', והרשה לעצמו לשאול את הרב: "ילמדנו רבינו. לי הרי ידוע שמצב הפרנסה בביתכם מתנהל בכבוד, אף ביחס להוצאות ההכרחיות. אז איך הרב מוציא כך ברגע אחד סכום כה גדול עבור אחרים?!" - "אחרים אמרת?!", נזעק רבי שמשון לעומתו, "וכי זה נקרא 'אחרים'?! מי שלא מרגיש את היהודי האחר כבנו, חסר לו... אני רוצה לשאול אותך: וכי אם היו קוראים לו 'פינקוס', לא הייתי מוציא סכום כזה עבורו? הגם אז היית בא אלי בטרוניה?", תמה.

"אחד מאברכי הקהילה, לא היה בקשר מיוחד עם הרב, ובכל פעם שנפגשו החליפו חיוכים ביניהם. פניתי אל האברך עצמו שיסביר לי פשר הדבר..."

ר' אברהם דייטש באוזני הבחור הודה, "שאלו הן דרגות שרק מלאכים יכולים להגיע אליהן?..." ובכן, זהו סוד ההטבה ללא שיעור וללא גבול. מעתה כבר אין כל פלא כיצד מסוגל היה למחול על כבודו ומעמדו למען האחר, לנסוע מדי יום, במשך שבועיים רצופים, על מנת להשקות ביד אוהבת פג במחלקת הילודים בהדסה, להציע את עצמו כבעל פנוי די והותר בערב פסח עבור אלמנה בודדה - שאף את שמה לא ידע, לנסוע מאופקים עד ירושלים הלך ושוב באישון ליל, בלי שנתבקש, למען הסר מועקה מלבו של אברך המוטרד בבעיות בריאות, להיעלם בעלטה הסמיכה של הכביש המוביל אל מושב 'קוממיות' כדי לפנות את המושב שלו בהסעה לתפרח בחצות ליל. ועוד ועוד כהנה וכהנה, מעשים כבירים לאין מספר, אלו הידועים לנו, ואת שאינם גלויים אלא לפני זוכר כל הנשכחות.

(מתוך: 'ואהביו כצאת השמש בגבורתו')

בין רבי חיים לרבי שמשון התפתח שלב כלשהו דין ודברים. רבי שמשון חיווה דעתו 'כי מי שיש בעיניו חילוק ונפקא מינה בין עשיית חסד עבור בנו, לבין גמילות חסד לאיש אחר, הרי שחסר הוא שלמות בעבודת ה'". רבי חיים לעומתו דחה את הגישה הזו, ואמר שבלתי אפשרי לבוא בתביעה לבשר ודם, שיחוש את האחר כבנו ממש. הרוחות ברכב התלהטו, בזה אחר זה הובאו דברי חז"ל שונים, המורים באצבע לכאן או לכאן, ורבי שמשון נותר איתן בדעתו שיש לשאוף למידה זו, של השתוות בין הזולת לבנו ממש - עצמו ובשרו.

משנסתיימה הנסיעה והרבנים יצאו את הרכב, לחש הבחור לר' אברהם דייטש: "איני מסוגל להבין את הרב פינקוס, כיצד הוא מפלפל בעוז במידה כזו של ביטחון, אודות דרגות שאפילו 'מלאכים' אינם מסוגלים להגיע אליהן..."

"אתה חושב שהיום הוא חידש את המהלך הזה?", נענה הרב דייטש לעומתו, "לא ולא! רבי שמשון חי ופועל ברוח זו, ככל הידוע לי, זה כבר למעלה מחמש עשרה שנה!". על מנת להמחיש את דבריו, סיפר לו את המעשה הבא, שאותו הכיר מקרוב:

"באחד הימים אני מבחין באחד מאברכי הקהילה, שלא היה בקשר מיוחד עם הרב, שבכל פעם שנפגשו הם מחליפים חיוכים ביניהם. יש דברים בגו, הרהרתי לעצמי, ופניתי אל האברך עצמו שיסביר לי פשר דבר, מה הקשר המיוחד שלו עם הרב, והרגעתי אותו תכף בתשובה לשאלתו, שלא שמעתי מפי ר' שמשון דבר, ומעצמי הבחנתי שהם שותפים לסוד מסוים שתאב אני לדעת פשרו.

"ובכן, האברך ניאות לגולל דברים כהווייתם: הוא ורעייתו פנו להתייעץ עם הרב אודות בעיות שונות שהעיבו עליהם בביתם, ובמהלך השיחה ביקש רבי שמשון לשוחח עמו ביחידות. 'שמתי לב', העיר לו, 'כי כמעט ואינך מחייך. האם יש לך סיבה מיוחדת?', והלה משיב לעומתו: 'אמנם כן. השיניים הקדמיות שלי שבורות ומכוערות, ואיני חש בנוח לחייך ולחשוף אותן בפני הבריות'. במענה לשאלת הרב, שכיום עם המכשור המתקדם הרי ניתן להשיב לשיניים את המראה הטבעי ביותר, ולמה הוא מזניח את הטיפול, חשף האברך את הסיבה לכך, ואמר כי אין ביכולתו לעמוד בסכום הגדול של עלות הטיפול.

"כך?", הגיב רבי שמשון וביקש ממנו לגשת עמו לרגע אל החדר הסמוך, כששם הוא פנה אליו בשאלה הבאה: 'אמור לי, כמה הטיפול הזה יעלה להערכתך?'. האיש נקב בסכום גבוה מאוד, אבל רבי שמשון לא 'התרגש', וכתב תכף צ'ק על כל הסכום, כשהוא פוקד עליו ואומר: 'אני מבקש שתשתמש בצ'ק הזה ותתקן את השיניים, כי לדעתך, חלק גדול מהבעיות שלכם נובע בפשטות מכך שאתה ממעט לחייך. תתקן את השיניים ואז נשוחח שוב'. לא הועיל לאברך סירובו. הרב הפציר בו כל כך עד שפשוט לא הותיר לו בררה..."

היום ב"ה כולם לומדים חזו"א...

סיפר רבינו ששאלו פעם את החזו"א למי הוא כותב את הספרים שלו, כי אז הרי לא היו הרבה בני תורה, ולא קנו את הספרים, עד כדי כך שהיו שוכבים בביתו ערימות של ספרי 'חזון איש' לא כרוכים, כי לא היה כסף לכוון, כי לא קנו את זה! והשיב החזו"א שכותב אותם לדור הבא. והיום ב"ה כולם לומדים חזו"א..."

המצוה הכי קשה, היא בדיקת חמץ

ידוע שאמר ה'קהילות יעקב' שהמצוה הכי קשה עליו זו בדיקת חמץ. ושאלו לרבינו איך יתכן הדבר, וכי ללמוד י"ח שעות רצופות זה פחות קשה? והשיב רבינו, שהכוונה לאחריות שהיתה לו בזה שצריך לבדוק טוב (רמש"ג)

הלימוד לזכותו של הגר"י הוטנר זצ"ל

פעם סיפר אחד לרבינו, ששמע שכאשר היה הגר"י הוטנר זצ"ל בשבי הירדני, וכל העולם התפלל להצלתו, למד מרן ה'קהילות יעקב' את ספר 'תורת הנזיר' שחיבר הגאון הנ"ל לזכותו, ושאל האם מעשה זה נכון, והשיבו רבינו שאיננו מכיר את המעשה הזה, ויתכן שהוא אמת, אך יספר לו עובדא אחרת: ב'תורת כהנים' עם פירוש רבינו הלל, נדפסו בסוף הספר הגהות מהגאון הנ"ל, שליקט את כל החידושי דינים שבתורת כהנים שלא הובאו

בתלמוד, ושיבח את רבינו שזו עובדה נפלאה מאד, וסיים "אני למדתי הגהות אלו לזכותו בזמן שהיה בשבי" (רמש"ג).

"צריך להתפלל שאוכל לשבת וללמוד במנוחה"

פעם כשנפרד אחד מרבינו לחץ את יד רבינו, והרגיש שידיו היו קרות מאוד, והוא אמר לרבינו שיתפלל שיהיו יותר חמות, אמר לו רבינו: "אתה צריך להתפלל שאוכל לשבת וללמוד במנוחה", אמר לו הלה: "במטותא מרבינו, הדבר האחרון שמדאיג אותי זה הרוחניות של רבינו... שמע רבינו ואמר: "בדיוק להיפך, הגשמיות הכל בסדר, אבל צריך להתפלל שאוכל לשבת וללמוד במנוחה" (רמש"ג).

"יש לו חסרון אחד שכותבים שם על מדי הרבה"...

אמר רבינו: "ביקשתי מאחת הבנות שלי שתכתוב ספר על הרבנית שלי, וכתבה ספר מאד יפה עם מעשים יפים וסיפורים שמעוררים ליר"ש (הוא ספר 'בית אמי'). אבל יש לו חסרון אחד, שכותבים שם על מדי הרבה, ויותר נכון היה להשמיט את כל מה שכתבו עלי, ולהשאיר רק מש"כ על הרבנית שלי" (רמש"ג).

(מתוך הספר 'הספרים של רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א')

בקושי הצליח רבינו לראות דבר מה בעיניו הקדושות. מצבו החמיר עד שכבר לא יכול היה להמשיך לעיין וללמוד מתוך הספרים. הצדיקים רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל - ה'בבא סאלי', ורבי מרדכי שרעבי זצ"ל, הורו לרבינו שלא לשמוע להמלצת הרופאים לעשות ניתוח בעיניו...

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א, על התפילות והניסים של מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל

היושב בציון, וכשיצא משם פגש את אחד הרבנים הגאונים, וסיפר לו: "אמרתי למרן החיד"א, מתניתיה דמר קא מתנינא כוליה יומא, ועתה ישראל בצער ובסכנות, אני מבקש מכבודו שיעמוד בתפילה על עם ישראל, שירחם וישוע בעת ובעונה הזאת."

ראוי לחרוט ולציין מה שהזכיר רבינו כמה פעמים בדרשותיו, אודות התפילות שקיימו בתקופת השואה, כאן בארץ ישראל בכותל המערבי. וזה אשר שמעתי מפי קודשו והעלתי על הכתב מילה במילה: "בשנת תש"ב הגיע הרשע היטלר ימח שמו וזכרו, לשערי אלכסנדריה של מצרים. הבריטים היו שולטים כאן, וכבר הכינו את עצמם לברוח, כי הוא היה בא עם מפציצים והורס את כל הבתים ומשגע את כולם. כשהייתי אחר כך במצרים אחרי עשר שנים, הראו לי כמה בנינים כל אחד ואחד של עשרים קומות ושלושים קומות, כולם חרבו עד היסוד מההפצצות של הגרמנים, והיו כבר מוכנים לבוא לכאן, לירושלים. אני זוכר איך היו באותו הזמן גדולי ישראל, כל אותם הגאונים שבאותו הדור, הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל, הגאון רבי יעקב עדס זצ"ל, הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל, כל אלה הגדולים, היינו מתאספים כולנו בכותל המערבי, אי אפשר לתאר את הבכיות שהיינו אומרים בסליחות, מחרישים אוזנים, כולם היו בוכים. היינו חושבים שדי, כלה הקץ שלנו. חלילה עוד מעט הרשע הזה יכבוש את מצרים, יבוא לארץ ישראל, יקח את כל היהודים וישרוף אותם, כמו שעשה בארצות אירופה. היינו בוכים בדמעות שלישי. רבי יעקב עדס היה מתחיל לומר את הסליחות, קולו היה נשבר מהבכיות, כולם היו בוכים יחד איתו. אי אפשר לתאר באיזו צרה היינו! עד שהקב"ה ריחם עלינו, ונתן בליבו של הרשע הזה שיתחיל להלחם עם רוסיה, ומיד נתן פקודה למפקד רומל ימח"ש, שר צבאו בארצות המזרח, שיביא את כל החיילים שלו להלחם עם רוסיה, ואז שכחו ועזבו אותנו, ואז שם הייתה מפלתו, שם הייתה קבורתו, שם הייתה מיתתו.

אבל הקב"ה עשה לנו נס, וזה פסוק מפורש בספר עובדיה (א', י"ז): 'ובהר ציון תהיה פליטה והיה קודש', הקב"ה הבטיח לנו שתהיה לנו פליטה בהר ציון, בארץ ישראל, ואם ה' עשה לנו נס גדול כזה שנשארו כאן בארץ ישראל, הביא אותנו לארץ חמדה טובה ורחבה, מה הגמול שנשלם להקב"ה, מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי, אם לא שנלך בדרכי התורה והמצוות, במעשים טובים, ובעסק התורה."

בהקשר לשואה, ראוי לציין מה שאמר רבינו בפני תלמידיו, לאחר כחמישים שנה מתקופת השואה הארוכה. רבינו הסביר שעל כולנו ליתן תודה ושבח להקב"ה שהשאירו בחיים, כי בזמן המלחמה העולמית, כשעלה לשלטון הרשע הארור היטלר ימח"ש, פגש את פרופסור איינשטיין, שהיה חכם ומדען גדול, הראשון שהמציא את הפצצה הגרעינית, האטום, שכשהיה מוסר הרצאה היו באים אלף פרופסורים מכל קצוות גרמניה, מתוכם רק שלושה או ארבעה היו מבינים, וכל השאר היו מתחננים לפניו שישבירו את דבריו. כאמור, הרשע היטלר ימח"ש, עצר את איינשטיין שימסור בידי את המידע איך מייצרים את הפצצה הגרעינית, וממש ברגע האחרון, כשאינשטיין חש המשך בעמוד 10 <<<

"וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אֶתֹו יְהוָה" (במדבר כ"א, ח')

בכל יום ובכל עת, בכל צעד ושעל, ובכל תחנוני הרבות של רבינו הגדול זצוקל"ה בימי חייו עלי אדמות, היתה עבודת התפילה אצלו אחת מן העבודות הנעלות ביותר.

רבינו האיר עינייהם של ישראל בתפלותיו, ביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה, התחנן וזעק מעומק ליבו הקדוש על שומרי הגחלת ולומדי התורה, שימשיכו ויצליחו בשקידתם ותורתם. וכן על כל אחד ואחד שביקש ברכה או עצה ותושיה. בקולו הזך והטהור בקע רקיעים ושידד מערכות שמים. הקיש על שערי רחמים ונפתחו לו!

התפילה אצל רבינו היתה ממש ככלי מלחמתו, בכל פעם שכאב לרבינו מפני צר המציק, רודפי הדת ובעלי תחבולות, נושא היה תפילה וזעקה ותחינה מעומק ליבו הטהור, לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, מלך יושב על כסא רחמים, שישמע ויאזין לקול התפילות והתחינות. שקיעותו של רבינו בתפילה היתה לשם דבר, כשם שהיה שקוע בתורה בצורה מבהילה - כך תפילתו היתה בשקיעות ובכוונה גדולה, בכוונות עצומות בכל עוז, בתכלית הדביקות. עיניו ורעיוניו למלך היושב על כסא רחמים, וכעבד המדבר לפני קונו. כשאירע ששינה החון מהמנגינה הקבועה בתפילה, בדקות של ממש, היה אחר כך כואב ומצער, שהשינוי מפריע לו בכוונת התפילה, ומבקש שלהבא יקפידו על כך, וכל זה מפני שכל ליבו ורעיונותיו היו בתפילה... מי שהתפלל במחיצתו שם לב, כי בזמן תפילת העמידה כולם התפללו בלחש בקול דממה דקה, אולם קולו של רבינו היה נשמע בלחש, תפילה זכה וברה, בנחת ובשלוה, בשפה ברורה ובנעימה. אחד הרבנים הגאונים, שאל פעם את רבינו היאך מרים קולו לפני צור קודשו, ויען רבינו ויאמר לו: "עיקר התפילה היא בכוונה, רחמנא ליבא בעי, ומי שקשה לו לכוון אלא על ידי שישמע לאוזניו בודאי זה עדיף, כי הכוונה בתפילה היא כמו נשמה שבגוף האדם."

עד אחרית ימיו הקפיד רבינו להתפלל את כל התפילה מתחילתה ועד סופה, נזהר היה להתפלל מילה במילה מתוך הסיוד, הגה את התיבות והאותיות כמונה מרגליות, וגם כשהתייסר בייסורים קשים ומרים - הקפיד להתפלל במניין, כך היה גם בימיו האחרונים. באחת הפעמים כששב רבינו לביתו בשעה 3 לפנות בוקר, מעצרות חיזוק ברחבי הארץ בימי אלול, תינה את עצרו בפני הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א שהתלווה אליו, שעדיין לא התפלל ערבית והיאך יתפלל עתה ביחידות, אך הגאון הניח את דעתו של רבינו, ודאג להביא לרבינו מניין אנשים שטרם התפללו.

בעת מבצע 'עופרת יצוקה', ביקש רבינו שירבו בתפילה וצעקה, ואף תיקן לכך תפילה. רבינו גם נסע לקבר מרן החיד"א, להעתיק בתפילה על העם

מי שאין לו 'גישמאק' בלימוד, יושב בבית כלא. ולא מדובר בשמונה עשרה שעות וגם לא במאתיים שעות, אלא שנים ארוכות של דשדוש וחוסר ענין, אם לא מצא את הטעם הנפלא שבלימוד.

שיחה מיוחדת עם ראש ישיבת חיי תורה, הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א, בשאלת השאלות של בן הישיבה: כיצד מוצאים את ה'מתיקות' בלימוד התורה

הרב יעקב סירוטה

"אדם כי... קאָהל" (במדבר י"ט, י"ד) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה

דומה כי השאלה החשובה ביותר בעולמו של בן הישיבה היא: איך מגיעים למתיקות התורה. הגישמאק - בלשון עם לא זר. אותו תבלין שהפך את גדולי התורה בכל הדורות ללהוטים ומשתגעין אחריה, עד שלא עניין אותם מאומה מלבד דברי תורה שעשועים.

בכדי לענות על שאלה זו בדיוק, עלינו אל מעונו של אחד מאנשי החינוך החשובים בדורנו, הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א, ראש ישיבת חיי תורה, ובשעה של קורת רוח - פרס באוזנינו ממשנתו הבהירה והמאירה. 'בחורים רבים בדורנו - איבדו את הגישמאק בלימוד'.

בחור שאין לו גישמאק בלימוד, יושב בבית כלא. ולא מדובר בשמונה עשרה שעות וגם לא במאתיים שעות, אלא שנים ארוכות של דשדוש וחוסר ענין, אם כמובן לא מצא את הטעם הנפלא שבלימוד.

אלו עובדות שאולי לא נאמרות תמיד בקול רעש גדול, אבל אסור לטשטש אותן.

עד כאן הבעיה. ומכאן לעצה:

אנו מבקשים מדי יום, אומר לנו הגר"ח שמרלר, "ותן חלקנו בתורתך". כלומר, יש לכל אחד חלק אישי בתורה. הקדוש ברוך הוא נתן לכל אחד מקום להתגדר בו בתורתו הגדולה והתמימה. מקום שנשמתו שואפת אליו, מקום בו ימצא מרגוע לנפשו והנאה לנשמתו.

בימים הקרובים אנו יוצאים במיזם חדש, מספר לנו הרב שמרלר, בשם "המסכת שלי". ידוע הרי מה שרבותינו היו אומרים, (ידוע בשם המנורת המאור ומבעל הח"ח ועוד), שלכל יהודי יש מסכת אחת שהיא שלו בשורש נשמתו. במסגרת המבצע כל בחור יבחר את המסכת אליה חש חיבור מיוחד, אותה ילמד כסדר כראוי, ועליה יחזור ויחזור שוב ושוב, בתכנית מוקפדת שבנינו בעמל, הכוללת מבחנים וחזרות לאורך זמן.

המטרה היא שייקח הבחור לעצמו פרויקט אישי, וזה יהיה מרכז חייו. מרן הגרש"ז אויערבאך ז"ל היה אומר, שהאברכים בכללים הלומדים הלכות שבת הם-הם מארי דשמעתתא. מדוע? כי זה ה'עסק' שלהם, התפקיד והמשימה הייחודית להם. (ובדרך אגב, אפשר למצוא דבר מעניין, שיש הרבה אברכים בכלל שכבחרים היו בינוניים - ופתאום הם פורחים. מדוע? משום שהבינו שאינו עושה טובה לאף אחד, והאחריות היא עליו, ועליו למצוא לעצמו סיפוק ותכלית ויעד ומטרה ברורה. אחרת מה הטעם...)

הדבר הנפלא הזה, שבחור (ולמעשה כל יהודי ויהודי) לוקח לעצמו פרויקט חיים ללימוד מסכת שבת למשל, כמו שצריך, והוא לומד כסדר, דף אחרי דף, עם תכנית ברורה ומסודרת, מתוך הבנה וחזרה וסיכום, עד שתהיה המסכת כמונחת אצלו בקופסא, יביא לכך שכל אחד יצא כשתלמודו בידו. הוא יצא עם הישגים רוחניים. הוא ידע לאחר שנה שרכש עולם שלם משלו. עולם שקנה בעמל ויזע.

ואין כמו ההישג הזה להביא לגישמאק אמיתי בלימוד.

חז"ל עצמם כבר הכירו בערך הזה של לימוד מה שליבו חפץ, או במקום ובזמן שליבו חפץ. כי האדם צריך לעמוד על טבעו ולבדוק את עצמו מתי זמנו ומה לימודו והיכן. כי כמו שיש זמנים שונים שהאדם יכול לתפוס אותם

ולנצלם ללימוד בצורה המיטבית לידו, כפי שידועה בעניין זה התבטאונו של הגה"ק בעל ה"בית אהרן", שהלימוד לפנות בוקר מדי יום הוא בחינת גן עדן התחתון ממש. כשהעולם צלול ונקי והשחר מפציע וההתחדשות שולטת ביקום, אה, כמה עונג זה ללמוד בשעות אלו! והלימוד של לפנות בוקר יום השבת, או אז זה כבר ממש בחינה של גן עדן העליון! כך גם לימוד המסכת שנבחרה על ידי נטיית ליבו - תביא לבחור את האתגר שיפיה בו רוח חיים.

וממילא, ודאי וודאי שחלילה וחס לבחור ישיבה לעבור על סדרי הישיבה, לקחת לעצמו לימוד אחר מהמסכת הנלמדת בישיבה, או להפך סדרי עולם, לא ללמוד עיון בסדר העיון או לא ללמוד בקיאות וכדו', אבל עדיין יכול הוא

בהחלט בתוך גדריו וסדרי הישיבה לקחת את העצה הנפלאה הזו וליישם אותה. יכול הוא להחליט שהמסכת הנלמדת השנה בישיבה היא המסכת שהוא יקנה אותה לנצח נצחים! אפשר גם לקחת פרק אחד מתוך המסכת, אם לומדים מסכת בבא מציעא בישיבה יקח לעצמו את פרק 'אלו מצאות' למשל, ופרק זה מהיום, הוא הפרק שלו, את הפרק הזה הוא ישנן ויחזור עליו בכל עת מצוא, על פרק זה הוא ישקיע את שעותיו הפנויות ועליו הוא ירשום את חידושיו שהתעוררו עם לימודו, בפרק זה הוא יעמיק

בספרי הראשונים מעבר לסדר בישיבה, ואותו הוא יקנה לעצמו לנצח נצחים.

כשחור בהבנה - חסר בגישמאק

עוד נקודה, מוסיף לנו הרב שמרלר, שיש לה השלכה גדולה מאוד ללימוד: מתיקות ההבנה.

בחור עשוי לאבד את כל הטעם בלימודו כאשר חסר לו בהבנה. וכדאי מאוד שכל בחור יעמוד על זה בכל כוחו, להגיע לכל הפחות להבנה מינימאלית. גמ' רש"י ותוס'. הרי אין דבר מעיק יותר מאשר סוגיה מבולבלת ושיטות סבוכות וטשטוש המוחין, כשהדברים אינם בהירים.

כי הנה, הגמרא הרי באמת מתוקה מדבש ונופת צופים, וכל מי שבאמת טעם - יודע זאת היטב. רק בחור שעוד לא ניסה, ועוד לא הגיע למתיקות הזו, משום שכל הזמן הוא צריך לעמוד בהספקים, והרבה פעמים הדברים נשארים די מטושטשים, לא ברורים דיים, וזכורים לו כבלגן אחד גדול, ואיבד שם את כל המתיקות הגלומה בדברי התורה המאירים והשמחים מעצם הויותם.

צריך טעמו ואז וראו כי טוב ה'. ואת הטעימה הזו מוכרחים לעשות בהבנה. שלא ימרח את עצמו ולא ישלה את עצמו שהוא מבין. אלא באמת להבין באיכות, גם אם זה על חשבון הכמות. כי ברור שללמוד עמוד גמרא עם

המשך בעמוד הבא <<<

פירש"י ותוס' מתוך הבנת כל הבסיס, השקלא והטריא והצדדים והמבנה, שווה לאין ערוך מלימוד כמה דפים אבל בחוסר הבנה מושלמת. כי ההבנה מעניקה את הסיפוק שנוצר כל כך בשביל הגישמאק.

בחר עשוי לאבד את כל הטעם בלימודו כאשר חסר לו בהבנה. כדאי מאוד שכל בחר יעמוד על זה בכל כוחו, להגיע לכל הפחות להבנה מינימאלית...

לדוגמא, בחר מתחיל ללמוד מסכת פסחים. בדפים הראשונים הכל יפה וקל, אבל כשמגיעים לדף ט, או י"ד, והדברים נעשים קשים ומורכבים יותר, הרבה בחורים נופלים אז. מתיישים מן המתיקות. אבל לו רק יידעו ששום דבר לא דוחק וכדאי יותר ללמוד לאט ובהבנה, הרי שהגישמאק רק ילך ויגבר. זה כדאי. הרבה יותר שווה מאשר לשמור על קצב אבל לאבד בינתיים את כל הטעם.

וכאן נכנס עניין השאיפות. זוהי נקודת היסוד בעניין. שאלו פעם את מרן החזו"א, מדוע הוא יוצא בנחרצות רבה כל כך נגד הפשרנים. הרי הם בינוניים, והרי רוב מניין ובניין בכלל ישראל הם בינוניים?

אמר החזו"א, משום שכשהאדם שואף למקסימום הוא יוצא בסוף בינוני, אבל אם מלכתחילה שואפים להיות בינוני - הרי שגם לזה כבר לא מגיעים... שכן השאיפות הן הכלים הטובים ביותר להוביל את היהודי כמה שיותר למעלה.

ידוע לשון הרמב"ם ש"יכול כל אחד להיות כמשה רבינו". הקדוש רבי אלחנן ווסרמן הי"ד, כשהספיד את החפץ חיים הסביר את דברי הרמב"ם הללו, ושאל: הרי בתורה כתוב שלא קם נביא כמשה, ואם כך איך ייתכן לומר שכל אחד יכול להיות כמשה רבינו? אלא הסביר רבי אלחנן, שהלא נאמר שמשה היה עבד השם. בכל ביתי נאמן הוא - הגדירו הבורא יתברך. וההגדרה של עבד היא שהוא מתבטל לחלוטין לאדונו. אין לו כל ישות ורצון עצמי משלו, אלא כל כולו שייך לאדונו. וזה מה שהיה למשה כלפי הבורא, ביטול עצמי מושלם. ולזה, שהאדם יחיה כל הזמן עם הבורא, ויבטל את רצונו העצמי מפניו, כל אחד לפי דרגתו יכול להגיע כמשה רבינו עצמו. ולשם צריך לשאוף. ואיך שואפים? הו, ובכן, ראשית מתפללים על כך. תפילה מעומק הלב בכוונה, שנזכה להגיע לכך. רש"י אומר שתפילה מלשון חיבור, פיתול. חיבור עם הבורא יתברך עצמו, הקלה היא בעיניכם? וחיבור כזה מוכרח להיות עם מלא הכוונה האפשרית.

הבעש"ט מפרש "צוהר תעשה לך לתיבה", שצריך לעשות צוהר בתיבות התפילה, להסתכל אל תוך פנימיות התיבות ולהבין אותן, וכך מאירים את התפילה. ההתבוננות הזו היא עצה טובה ביותר, פשוט להבין.

כמובן שקל לדבר, אבל כל אחד רואה בחוש עד כמה היצר מקדיש כוחות אדירים להפריע אותנו מתפילה ראויה. וזו עבודה לא פשוטה כלל ועיקר, עבודה שאין בה קיצורי דרך, וההתגברות דורשת מאמץ עליון. ומאיך, בלבול המחשבות בימינו הוא כבר בגדר נורא ואיום.

על פי חסידות יש כמה עצות לזה: ללמוד קודם התפילה, ולהתקדש במקווה טהרה, וכן, גם להתפלל על כך שיהיה אפשר להתפלל. ולזכור תמיד שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, וכי זו מטרת הבריאה, שנבקשו כמטמונים ונחפשו כאבנים טובות, ונבקש ונתחנן ממי שהחכמה שלו שיתן לנו מפיו דעת ותבונה להבין תורתו המתוקה.

וברור שהתפילות והמאמצים להגיע אל דברי התורה מתוך רצון אמתי וכן - גם עשויים להוסיף לאין שיעור למידת הגישמאק שלנו בלימוד התורה הקדושה...

(מתוך ראיון נרחב לעלון 'מעלה מעלה')

העיד הגאון הראשל"צ רבי יצחק יוסף שליט"א: "מעולם לא ראיתי את אבא מתפלל ביחידות, תמיד היה מקפיד הקפדה יתירה, גם כשהיה חולה, להתפלל תפלותיו בציבור. ואולם באותם ימים, אבא היה מתפלל תפילת ערבית בביתו ביחידות, לפי שחפץ היה להתבודד ולהאריך בתפילה ותחנונים, לשפוך דמעות כמים לפני מלך רופא רחמן ונאמן, שירפא את מאור עיניו. אבא היה נעמד בפניה אחת ומתפלל בלב קרוע ומורתח, בבכיות נוראות ובדמעות שליש שלא ניתן לתאר, והיה מבקש מרבש"ע 'אנא ממך חזר לי מאור עיני והאר עיני בתורתך!', וכך לעומתו, אמא, היתה גם היא נעמדת בפניה אחרת בבית ומצטרפת לתפילות של אבא, לחלות ולחנן פני מלך מלכי המלכים ואדוני האדוני, שישלח דברו וירפאהו".

כאמור, רבינו התמיד והתייפח בתפילותיו, לשם כך נטל מקלו ותרמילו ונסע לטבריה, שם שהה כמה ימים, כדי לסור בכל יום לעיר צפת, לעלות ולהשתטח על קברו של מרן ה'בית יוסף' רבינו יוסף קארו זצ"ל. רבינו ביקש רחמים על קברו של ה'בית יוסף', וכה היו דבריו בדמעות שליש: "רבינו! החזרתי עטרת תורתך ליושנה, עשיתי למען שלא תשתכח תורתך מישראל, עשה נא למעני שישלח ה' דברו וירפאני, ואוכל להמשיך להפיץ את אור תורתך ופסיקותיך בעולם!".

הרופאים ניבאו שחורות, והסבירו שעל פי הטבע לא יתחולל שינוי, אך כרגיל, תפילותיו של רבינו בקעו רקיעים, ולא שבו ריקם, וכעבור תקופה קצרה שב לו מאור עיניו, ויהי הדבר למופת. לימים התבטא בעניין זה פרופסור זוברמן, שהיה מנהל מחלקה בבית החולים 'הדסה' בירושלים, שהיה מופקד בזמנו על הטיפול במאור עיניו של רבינו: "המצב הרפואי בעיניו של הרב היה קשה ביותר, לא נותר לנו במה לטפל, אך העיניים חזרו מאליהן בדרך נס!". מאז נזקק רבינו, בעצת מומחים, להרכיב את משקפיו הכהות שהפכו למותג וסמל רוחני בעולם כולו...

(מתוך הספר 'שלהבת יוסף חי')

בעריכת הרה"ג יוסף חי סימן טוב שליט"א, מחה"ס 'כרם יוסף')

שעושים עליו מצודות וחרמות, ברח לאמריקה וניצול מידיו של רשע זה, שאיים להורגו אם לא ימסור בידיו את המידע. הפטיר רבינו ואמר: "זה נס עצום, 'הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האומים' אתם גם כן צריכים להודות להקב"ה, אם היה לרשע הזה פצצה גרעינית, לא היה נשאר שום דבר בעולם..." רגיל היה רבינו בספר התהלים, והיה שוקד על אמרותיו כדרך רבותינו ואבותינו הקדושים מצוקי ארץ. מלפנים, כאשר היה מקבל קהל בימי הפורים, בין אחד למשנהו היה חוסף עוד פרק תהלים, ועוד פרק. פעם זכיתי לראות באחד הצומות, כשהוא יושב בבית מדרשו וספר תהלים בידיו, וקורא בדבקות רבה. כשהיה אחד מבני הבית חולה, היה רבינו מאסף את ילדיו הקטנים שיקראו תהלים אף בלילה, לרפואת החולה.

עולה בזכרוני מה שאמר כמה פעמים בכאב, אודות התפילות בימי הנוראים, שבאיזה מקומות מאריכים במכירות המצוות, ולא היתה דעתו נוחה מזה, ובבית מדרשו היו העליות ושאר המצוות נמכרות ממש בשניות ספורות, הגם שהיו קונים בסכומי עתק, והיה זועק מנהמת ליבו שחבל מאד להפסיד כל רגע מקודש של הימים הנוראים, ויום הכיפורים בפרט, שהשגותיו גדולות, וכל רגע ורגע חשוב וסגולתו לאין ערוך, ולכן כל מי שאינו מתכוון לקנות - יחטוף זמן זה לעסק התורה או קריאת תהלים וכדומה. ובישיבתו 'חזון עובדיה' הנהיג סדר לימוד ביום הכיפורים בין התפילות.

בתקופת חג הפסח שנת התשל"ה, קם רבינו משנתו והרגיש בכאבים עזים בעיניו. בקושי הצליח לראות דבר מה בעיניו הקדושות. מצבו החמיר, עד שכבר לא יכול היה להמשיך לעיין וללמוד מתוך הספרים והפוסקים. באותה תקופה בני ביתו היו קוראים לפניו מתוך הספרים שביקש. כל זמן שקרן אור חדרה לעיניו - מכאוביו גברו. כשהופיע למסור את שיעורו הקבוע במוצאי שבת ב'יזדים', נאלצו הגבאים לכבות את החשמל, מלבד איזו מנורה אחת בודדת. הצדיקים רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל - ה'בבא סאלי', ורבי מרדכי שרעבי זצ"ל, הורו לרבינו שלא לשמוע להמלצת הרופאים לעשות ניתוח בעיניו.

"הכרתי יהודי יקר שכל בניו הצליחו בישיבות, וגם בהמשך דרכם עשו שידוכים נפלאים. הצלחתם היתה מעל ומעבר למשוער, שאלתי, מהו הסוד של אותו אדם? איך הוא הצליח כל כך עם הבנים שלו?"

הרב ישראל ליוש, בשיחה מיוחדת עם הגאון רבי ישראל מאיר המניק שליט"א לרגל ה'ימים הנוראים' של חלק מבני הישיבות

מקרה צריך לשקול מעבר ישיבה, אבל גם א"ז צריך לעשות בזהירות יתירה, שלא ימצא מחליף בעיות, יתכן שהוא יעבור למקום אחר, ואולי חלק מהבעיות הישנות יפתרו, אבל עלולות להיווצר בעיות חדשות, לכן לא כדאי לעבור אלא אם כן נראה - עד כמה שאפשר - שבישיבה החדשה יהיה יותר טוב".

שאלה: האם מתוך הדברים, אפשר להבין שיש מצבים שאסור לעבור ישיבה? **הרב המניק:** "מובא בשם הספרים הקדושים, שהרי ב'אנא ה' הושיעה נא' מנענעים את הלולב ואילו ב'אנא ה' הצליחה נא' לא מנענעים את הלולב, דבר זה מרמז לנו, שכשמחפשים 'ישועה', דהיינו שהמצב הקיים הוא בלתי אפשרי, אז עושים נענועים - מחפשים לעבור מקום, אבל כשמחפשים רק 'הצלחה' דהיינו שהמצב הוא לא בלתי אפשרי אלא רק רוצים לשפר, אז לא עושים נענועים, אלא מתפללים ומחפשים כל דרך להצליח באותו מקום. ככלל צריך לדעת, שכל מעבר שתלוי בהרבה ספקות, עושים אותו רק במצב של 'הושיעה נא'".

ימים אלו הם 'ימים נוראים' עבור חלק נכבד מבני הישיבות, משום שבהם הבחורים וההורים צריכים להחליט באיזו ישיבה הם ילמדו, וגם אחר ההחלטה, צריך הרבה סייעתא דשמיא שאכן החלטתם נכונה, ועוד סייעתא דשמיא שאכן הם יתקבלו להיכן שחשקה נפשם.

וסוגיות אלו, ההחלטה - מחד, וההשלמה עם מה שנקבע לבסוף - מאידך, צריך לתת עליהן את הדעת. וזו הסיבה שביקשנו מהגאון רבי ישראל מאיר המניק שליט"א, משגיח ישיבת

'יד אהרן', שנושא על גבו שנים רבות של ניסיון בהדרכת בחורים במסילה העולה בית קל, לפנות מעט מסדר יומו המתוכנן והעמוס, ולהקדיש מזמנו היקר לתרום לנו מחכמתו בנושאים חשובים אלו. בפתח דבריו מספר לנו הרב המניק, שהוא הכיר יהודי יקר שכל בניו הצליחו בישיבות, וגם בהמשך דרכם עשו שידוכים נפלאים. הצלחתם היתה מעל ומעבר למשוער. "שאלתי פעם את אחד המחוננים של אותו יהודי" - מספר הרב המניק - "מהו הסוד של אותו אדם? איך הוא הצליח כל כך עם הבנים שלו?"

כאן היה חשוב להרב המניק להוסיף נקודה חשובה: "שמעתי על בחורים שעוברים ישיבה בגלל יוקרה או שידוכים, זה דבר חמור מאוד! בחור שמצליח במקום, אסור לו לעבור ישיבה בגלל דברים חיצוניים וצדדיים, לבל נחשוב חלילה שאם הוא יעבור ישיבה ויעזוב את ההצלחה שלו, הוא יצליח יותר בשידוכים או בכל ענין צדדי אחר".

שאלה: מה המשגיח יכול לומר לבחור שלא הצליח להתקבל להיכן שחשקה נפשו, והוא נאלץ להתפטר על מקום אחר?

עץ וכל צמח, הוא יודע להבחין בין פיסת אדמה המתאימה לשתיל זה, ובין כזו שתצמיח טוב יותר דווקא שתיל אחר. המחונן שלי, הוא אגרונום טוב, הוא ידע בסייעתא דשמיא באיזו ישיבה לשתול כל בן שלו. הוא לא חיפש עבור כולם את הישיבה היוקרתית, או את הישיבה הגדולה ביותר, אלא הוא ידע לכוון כל בן לישיבה שמתאימה לו, בלי חשבונות צדדיים, ואכן השתילים שלו פרחו יפה...".

"אם כן" - מסכם הרב המניק - "חשוב מאוד שכל הורה וכל בחור יעשו את השיקולים הנכונים לבחירת ישיבה מתאימה, ובסייעתא דשמיא הם יצליחו.

שאלה: אחרי כל ההשתדלות, פעמים שהבחירה לא עלתה יפה, והבחור מרגיש שהישיבה לא מתאימה לו, מה עליו לעשות?

הרב המניק: "יש פעמים שבאמת הבחירה היתה שגויה לגמרי. הבחור לא מצליח בשום פרט, לא שיעורים, לא חברותות, לא בחברה, באמת בכזה

קבלו מתנה בשווי 1790 ₪

מיד ללא הגרלה

פרטים
בעמוד 16

להצטרפות ולפרטים חייגו עכשיו 02-5609000

"לפתע אני מקבל טלפון שזכיתי בפרס של 5,000 דולרים. הרגשתי שנפלה עלינו מתנה משמים. השמחה גדולה ב"ה. בכל מקרה, לא השתתפתי במבחנים בשביל הכסף, אלא בשביל הלימוד והחזרה, וזאת הזכייה הגדולה באמת..."

הרב ישראל מ. מבית שמש, שזכה בפרס של 5,000 דולרים, במסגרת ההגרלה של 'דרשו', ואברך נוסף שזכה ב-1,000 דולרים, מספרים על הלימוד, המבחנים, ומה שהוביל אותם לכך

"אדם כי... באהל" (במדבר י"ט, י"ד)

שלמדתי, וכך אני זוכה לדעת טוב יותר את הש"ס, מסכת אחרי מסכת, סדר אחרי סדר. כמו שאמרת: זה דבר עצום!"

הוא משבח גם את הצד הטכני והלוגיסטי ב'דרשו', ומציין שהתחושה שלו ושל נבחנים אחרים עמם דיבר בנושא, היא שב'דרשו' פועלים לייקר ולכבד את לומדי התורה, ומתייחסים אליהם כאילו היה מדובר בחברה מסחרית, המטפלת בלקוחות מועדפים. "על כל שאלה יש תשובה, לכל פניה עונים במהירות וביעילות. המבחנים יסודיים, וניכר שהשקיעו בהם מחשבה מרובה. אין לי אלא להודות למנהלי ועובדי 'דרשו', על המתנה הנפלאה שהם מעניקים לעם ישראל בסייעתא דשמיא".

את הרב ישראל מ., שזכה בפרס הראשון על סך 5,000 דולרים, התקשינו להשיג. בהמשך התברר לנו שסדר היום שלו עמוס בלימוד ושינון, כך שהוא לא מוצא זמן לענות לטלפון, וכדי להגיע אליו היינו צריכים להתקשר לביתו, ולבקש מבני ביתו שידיעו לו שמ'דרשו' מחפשים אותו בדחיפות...

התברר לנו, שהרב ישראל מ. עורך לא רק את המבחן החודשי והמבחן המסכם, אלא גם את מבחני 'קנין ש"ס', במסגרתם מעמידים הלומדים בכור המבחן, את ידיעותיהם על כל דפי הגמרא שנלמדו מאז תחילת המחזור הנוכחי של 'הדף היומי'. כך למשל, במבחן האחרון של 'קנין ש"ס', שנערך בסוף בין הזמנים האחרון של חודש ניסן, נבחנו המשתתפים על לא פחות מ-2,070 דפי גמרא בחדא מחתא, ועד הגיעם לסוף המחזור של הדף היומי, הם ייבחנו על הש"ס כולו בפעם אחת!

הפתעתנו גדלה עוד יותר, כשהתברר לנו שהרב ישראל אינו לומד את הדף היומי במסגרת הכולל, והלימוד נעשה בזמנו ה'פנוי'... בשעות הבוקר הוא לומד לימודים אחרים באחד הכוללים בבית שמש, ובשעות אחר הצהריים, הוא מכהן כר"מ בשיבה בעיר. את הדף היומי הוא לומד וחוזר ומשנן שוב ושוב בשעות שלפני ואחרות, וגם בין לבין, בשבתות, בימים טובים, בבין הזמנים ובחולו של מועד.

"אני עורך את המבחנים החודשיים, המסכמים ו'קנין ש"ס' של 'דרשו', מאז תחילת המחזור הנוכחי של הדף היומי", הוא מספר, "ומעולם לא זכיתי בהגרלה על המבחן המסכם. לפתע אנחנו מקבלים טלפון הביתה, ומודיעים לנו שזכיתי בפרס הראשון של 5,000 דולרים. הרגשתי שנפלה עלינו מתנה משמים. השמחה בבית גדולה ב"ה, וכמובן שסכום כסף כזה יכול לשמש למטרות חשובות רבות בסייעתא דשמיא. בכל מקרה, לא השתתפתי במבחנים בשביל הכסף, אלא בשביל הלימוד והחזרה, וזאת הזכייה הגדולה באמת..."

כמו הרב ישראל והרב שאול, זכו בהגרלה יהודים תלמידי חכמים, אברכי כוללים ויהודים המתפרנסים בעמל כפיים, מכל רחבי הארץ, מאשדוד ומערד, מירושלים ומבני ברק, מבית שמש ומקרית ים, ממודיעין עילית ומפתח תקוה, מביתר עילית ומאלעד ועוד ועוד.

ב'דרשו' מזמינים את כולם להצטרף אליהם, לערוך את מבחני 'הדף היומי', לזכות בלי הגרלה במלגה החודשית, להרוויח ידע בש"ס מתוך לימוד וחזרה, ואולי גם לזכות בהגרלות הנערכות בין נבחני 'המבחן המסכם'.

"אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה".

שלוש פעמים בשנה מקיים 'דרשו' את 'המבחן המסכם', במסגרתו משתתפים אלפי נבחני 'דרשו', המעמידים בכור המבחן את ידיעותיהם על 120 דפי הגמרא, שנלמדו בחודשים החולפים במסגרת 'הדף היומי' בבלי.

בכל אחת מהפעמים הללו, עורך 'דרשו' סדרת הגרלות בין הנבחנים, על סכומים המצטברים יחד ל-15 אלף דולרים, המתחלקים בין 21 זוכים, כשהראשון מביניהם זוכה בפרס של 5,000 דולרים, שניים נוספים זוכים בפרס של 1,000 דולרים כל אחד, ארבעת הזוכים הבאים מקבלים כל אחד סכום של 500 דולרים, והיתר זוכים בפרסים של 200 דולרים לכל אחד.

ההגרלה נערכת כחודשיים לאחר קיום המבחן, אחרי שצוותי הבודקים של 'דרשו' עוברים על כל המבחנים, ומעניקים ציון לכל נבחן, כך שרק אלו שזכו בציון מינימאלי, זוכים להיכנס להגרלה.

המבחן המסכם כולל למעשה את דפי הגמרא שנלמדו, ושעליהם כבר התקיימו מבחני 'דרשו' החודשיים בארבעת החודשים החולפים, ורק אלו שהשתתפו במבחנים החודשיים, יכולים להיכנס להגרלה בין נבחני המבחן המסכם, בין אם הם מקבלים מלגה על המבחנים החודשיים ובין אם לא. כך למשל, מספר הרב שאול מבית שמש, שהיה אחד הזוכים בהגרלה האחרונה בפרס של 1,000 דולרים: "התחלתי להיבחן ב'דרשו' כשהתחילו ללמוד סדר 'מועד' במחזור הנוכחי של 'הדף היומי', והמשכתי גם בסדר 'נשים', אך בסדר 'זוין' הפסקתי לתקופה, ובאחרונה שבתי להיבחן בשנית. הכללים קובעים שרק אחרי ששה מבחנים חודשיים מקבלים זכאות למלגה, ואני עדיין איני זכאי. למרות זאת, עשיתי את המבחן המסכם, ולשמחתי זכיתי בהגרלה בסייעתא דשמיא".

לדבריו, המבחנים ב'דרשו' הנם חלק מהדרישה כוללת הבוקר בו הוא לומד, ואשר הלימוד בו מתבצע לפי סדר הלימוד של הדף היומי, כשכל אחד מאברכי הכולל נדרש גם להיבחן ב'דרשו', כתנאי בסיס לקבלת המלגה החודשית של הכולל.

"אני הגעתי ל'דרשו' דרך הכולל אומנם", הוא מספר, "אבל גיליתי שמדובר בדבר עצום. כבר שמעתי רבות מחברים שלי במשך השנים, שנהנו מאוד מהמבחנים בארגון, אבל משום מה לא הצטרפתי אליהם. כשעשיתי זאת, בגלל שמהכולל חייבו אותי, הבנתי שמדובר במתנה נפלאה שקיבלתי יחד עם כל עם ישראל. המבחנים החודשיים מחייבים אותי לחזור ולשנן את

מעשה היה, ונקלע אל השולחן אדם פשוט ותמים, וכראותו את הרבי נוהג כן, בעת חיתוך הבצל, מיהר לשאול: "רבי, וכי אי אפשר לחתוך את הבצל קודם הבאתו אל השולחן?"

הרב יעקב רוזנשטיין על הביצה והבצל, ה"איי מיט ציבל", והשבת

הקרוב, וממילא בכדי שהרבנית לא תיכשל בהם חלילה", אמר הרבי, "מקפיד אני לחתוך בעצמי בכדי שלא תבוא תקלה על ידי נשים צדקניות"... נחה אמנם דעת הרב... אך קהל החסידים שוב ידע שלא זו זאת עסקינן, והלוא הרבנית בקיאה היטב בהלכות הנודעות לתיקון מאכל בשבת, וכן ההתעסקות על השולחן הטהור בעצמו גם לא ברורה...

חלפו השנים, והנה בא ונכנס אל חדר הרבי חסיד ישיש. פונה הוא אל הרבי בזה הלשון: "רבי רחמימא, שנים רבות עבדתך ולמדתי ממך רוב תורתך, שבכתב ושבעל פה, נגלה ונסתר, ורק חיסרתי דבר זה, על מה ולמה נוהג רבינו כך בעת שולחנו הטהור בחיתוך האי בצלא?"

הסביר לו הרבי פניו ואמר: "ידוע הדרוש המפורסם כי שבת קודש, יום השביעי, הרבה מן הנוהג בו הוא בגימטריא 7 אף הוא: 'נר' בגימטריא קטנה 7, 'יין' אף הוא 7, 'דג' גם, 'מרק', 'בשר', הכול 7, עד שמגיעים לבוקר שבו מגיע הבצל שהוא בגימטריא קטנה 14... ובכדי לתקן זאת, מקפיד אני בעצמי לחותכו ל-7..."

ולמרות שפה קדוש אמר דבר זה, עדיין אמרו חסידים בעלי דעת, שעדיין אין בזה בירור, והדברים נותרו צפונים וחתומים...

אמרו דרשנים, אשר בכל זאת בשלוש התשובות אותן ענה הרבי, נאמרו מהלכים שונים: בתשובתו לכפרי נרמז עניין החריפות והדבקות בד' יתברך, בתשובתו לרב נאמר הצורך הגדול בהלכות שבת בפרט, לדעת ולשלוט בכדי לא לעבור על איסורים מפורשים מידי שבת, ובתשובתו לחסיד הישיש

נאמר, שלא להיות כנמשל כבהמות נדמו... חשוב ודע את בוראך ותפקידך בעולמו.

אך הדברים נותרו חתומים כדבר שנאמר: "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממנו", ולנו המורגלים על "אין לך רשות להרהר אחריה, נותרה הזכיה, שאין השטן ואומות העולם מונים אותנו לאמור 'מה העבודה הזאת לכם', שאת רצון בוראינו נעשה תמיד, זאת חוקת התורה!

"זאת תקת התורה" (במדבר י"ט, ב')

ומבאר רש"י: "גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה"

מסופר על הרה"ק רבי חיים מצאנז בעל ה'דברי חיים' זיע"א, אשר מנהג מקודש היה נוהג הוא, לחתוך בעצמו את הביצה והבצל למאכל ה'איי מיט ציבל', שנהוג לאוכלו בסעודת צפרא דשבתא.

מנהג זה לא היה מחוור לקהל החסידים, על מה ולמה ינהג הרבי כן בעצמו ובעת הסעודה, אך סביבו נשערה מאוד, ולא נודע מעולם פשר המנהג.

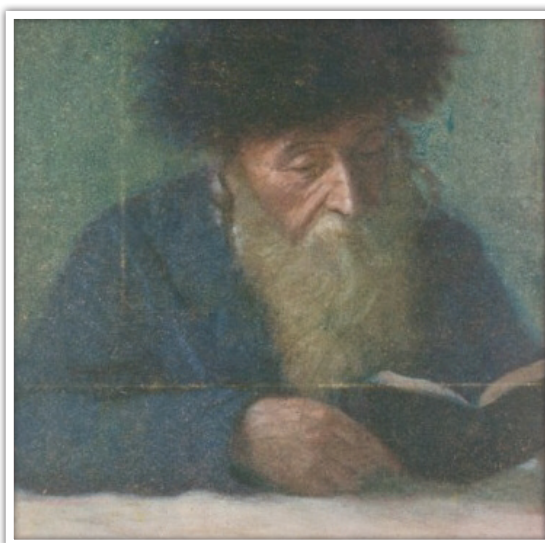
מעשה היה, ונקלע אל השולחן כפרי פשוט ותמים, וכראותו את הרבי נוהג כן, בעת חיתוך הבצל, לא כבש את תמיהתו ומיהר לשאול בקול רם: "רבי על מה ולמה? וכי אי אפשר לחתוך את הבצל קודם הבאתו אל השולחן?"

ה'עולם' עצר נשימתו בדריכות, לדעת מה יענה הרבי, אך הרבי אך חייך ואמר לאותו כפרי: "הרי כל מהות מאכל הבצל היא החריפות שבו, וכי אם נחתכנו קודם לכן, מה הועילו טבחים בתיקונם? הרי תאבד הוא כל חריפות שבו..."

הכפרי נחה דעתו, ואולם החסידים המרוממים יותר, הבינו שלא בכך סובב העניין...

לפרק זמן אחר התרחש מעשה שוב. בא רב ודיין, בעל הלכה, להשתתף

בשולחן הרבי, לחזות בהיכלו, למרות שלא מן עדת החסידים הוא, וגם הוא כקודמו תמה בלחשיה, מאי אולמיה לבצל הנחתך בעת הזאת ובעסק הזה? הראה לו הרבי פנים שוחקות ואמר לו: "והלוא אתה שבעל הלכה אתה, עליך לדעת היטב כמה איסורי שבת עלולים להתרחש בחיתוך הבצל, אמנם הביצה לאו גידולי קרקע היא לעניין מיעוכה, אך בחיתוך הבצל דק, עלולים לעבור על טוחן, לש וכו' [נושאים השייכים ב'דף היומי בהלכה' הנלמד בזמן

חדש: מוקד 'דורשי הדף' של 'דרשו' מעניק מענה בכל שאלה ועניין ב'דף היומי בבלי'

התקשר עכשיו " והכל יהיה הרבה יותר בהיר ומובן

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666 שלוחה 6

"בני רבי מרדכי דוב שליט"א, כשלמד בבחרותו בישיבת 'באר יעקב', נכנס פעם אל ביתו של רבי משה שמואל שפירא זצ"ל ושאלו: 'למדנו רבינו, כיצד מקבלים הרגש נכון בתפילה?'"

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

לבריותיו כפה לאוזן?!"

מבהיל הרעיון! כשחז"ל נותנים לנו תיאור אין בו חס וחלילה שום גזמא, כך הם פני הדברים בדיוק. כשם שאדם כשרוצה לומר סוד לחבירו, הוא מקרב את אוזנו לתוך פיו, כך בכל תפילה ותפילה כשהאדם מתחיל לדבר בלחשיה, הקדוש ברוך-הוא בכבודו ובעצמו כביכול יורד מגבהי מרומים להקריב אוזנו לתוך פינו, להקשיב את אשר אנו משיחים לפניו. דברים מרעישים!

הרמב"ן מגדיר את כל ענין התפילה ויסוד תקנתה בציבור, שהוא בשביל להראות את השייכות והקרבה שלנו אליו יתברך. זה לשונו (בסוף פרשת בא): "וכוונת רוממות הקול בתפילות וכוונת בתי כנסיות וזכות תפילת הרבים, זהו שיהיה לבני אדם מקום יתקבצו וידו לא-ל שבראם והמציאם, ויפרסמו זה ויאמרו לפניו בריותך אנחנו!"

מהות התפילה היא להכריז קבל עם ועולם שאנו בריותיו של הבורא! זכורה לי הגדרה מיוחדת במינה, שהתבטא רבינו מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', באחת משיחותיו: "תפילה באחת משיחותיו: 'תפילה כתיקונה היא ממש סדר מוסר. שניהם תכליתם שווה; שניהם נותנים לאדם יכולת להכיר ולדעת את תכליתו בעולם, ולהתקרב על ידם לבורא עולם."

סיפרו תלמידיו ומקורביו של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת 'באר יעקב', שמידי יום ביומו קודם שניגש להתפלל, היה שב ומשנן בלב הומה ובשפתים דולקות את דבריו המעוררים והמרגשים של ה'מסילת ישרים' (פרק יט) על מהות התפילה ותכליתה:

"---מי שהוא בעל שכל נכון, במעט התבוננות ושימת לב, יוכל לקבוע בלבו אמיתת הדבר, איך הוא בא ונושא ונותן ממש עמו יתברך, ולפניו הוא מתחנן ומאתו הוא מבקש, והוא יתברך שמו מאזין לו מקשיב לדבריו, כאשר ידבר איש אל רעהו ורעהו מקשיב שומע אליו."

באופן זה היה מכין רבי משה שמואל את ליבו, לכוון אל המטרה הנעלית של התפילה, ולהתקרב אל ה' - 'כאשר ידבר איש אל רעהו'. עבודה זו אכן עלתה לו בכוחות רבים ומאמצים מיוחדים. באחרית ימיו העידו תלמידיו, שפעמים לאחר התפילה היה מבקש כסא לפוש מעט, באמצע הדרך הקצרה שמבית המדרש לביתו, כשהוא מצטדק אם חז"ל אכן אמרו: 'איזוהי עבודה שבלב הוי אומר זה התפילה', אכן זו היא עבודה!

בני רבי מרדכי דוב שליט"א, כשלמד בבחרותו בישיבת 'באר יעקב', נכנס פעם אל ביתו של רבי משה שמואל, ושאלו: 'למדנו רבינו, כיצד מקבלים הרגש נכון בתפילה?'. הושיבו רבי משה שמואל סמוך אליו בראש השולחן, והחל להקריא בפניו בקול נרגש את דברי ה'מסילת ישרים': "במעט התבוננות ושימת לב, יוכל לקבוע בלבו אמיתת הדבר, איך הוא בא ונושא ונותן ממש עמו יתברך."

"וישמע ד' בקול ישׂרָאֵל" (במדבר כ"א, ג')

רגיל אני לספר, שפעם עליתי למעונו של דודי, מרן הגאב"ד הגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א, ביום בו היו אמורים להתכנס בבית מדרשו בני קהילה מסויימת לכינוס חיזוק, בעקבות מספר צרות שאירעו בקהילתם באותה תקופה.

קודם האסיפה, הגיע יהודי לייעץ לרבי ניסים על מה ראוי שיחזק את הנאספים. התפעלתי אז מענוותנותו הגדולה, כיצד הקשיב למייעץ בשוויון נפש ובחיוך פשטני, כאילו הדבר מקובל ומתבקש מאליו. אחרי שהלה עזב את הבית, התעניינתי אצל רבי ניסים, על מה הוא אכן מתכוון לדבר? או יותר נכון באיזה תחום סבור רבינו שיש לחזק את הכלל? השיב לי רבי ניסים בפשטות אופיינית: "וכי צריך אני לומר במה להתחזק?!"

הלוא חז"ל נתנו לנו הוראות ברורות - 'מה יעשה אדם וינצל מחבלי משיח, יעסוק בתורה ובגמילות חסדים', והלוא תורה בלא תפילה אינה שווה כלום! ממילא יש לנו שלושה דברים שראוי להתחזק בהם: תורה, תפילה וגמילות חסדים. מה יש לי להוסיף על דבריהם?"

דבריו החדים הדהדו באוזני זמן רב: "תורה בלא תפילה אינה שווה כלום!"

אולם דבר נוסף למדתי מדבריו, את המסקנא היוצאת מדברי חז"ל,

מפשוטם וממשמעם, שכאשר יש צורך בחיזוק יש לחזק את ענין התפילה, שהוא אחד הדברים העומדים ברומו של עולם, ובני אדם נוטים לזלזל בהם. התפילה היא מהדברים הנצרכים חיזוק בכל עת, ומן הראוי להרחיב את הדיבור אודותיה

תפילה - קרבת אלוקים

דודי, הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר-ברכפלד, היה רגיל להמליץ על משקל דברי חז"ל (ברכות ו, ב), שאמרו שהתפילה היא מהדברים העומדים ברומו של עולם, שיתכן לפרש הכוונה שהמתפלל עצמו זוכה לעמוד ברומו של עולם, כי על ידי התפילה הוא מתעלה ומתקרב לקדוש ברוך-הוא!

תיאור מפליא ומרטיט מובא בירושלמי (ברכות ט, א), בו אנו נוכחים עד כמה מתעצמת וגדלה הקרבה שלנו לקדוש ברוך-הוא בעת שאנו מתפללים לפניו: "הקדוש ברוך-הוא נראה רחוק ואין קרוב ממנו, דאמר רב לוי מהארץ ועד לרקיע מהלך חמש מאות שנה, ומרקיע לרקיע מהלך חמש מאות שנה, ועביו של רקיע חמש מאות שנה, וכן לכל רקיע ורקיע" -

"ראה כמה הוא גבוה מעולמו. ואדם נכנס לבית הכנסת, ועומד אחורי העמוד ומתפלל בלחשיה והקדוש ברוך-הוא מאזין את תפלתו כאדם המשיח באוזן חבירו והוא שומע. וכי יש לך אלוה קרוב מזה? שהוא קרוב

מצינו, שהתורה משתמשת כלפי כלל ישראל בתואר 'גדול'. הפעם הראשונה בענין התפילה, ובפעם השניה בענין חכמת התורה.

הפעם הראשונה בענין התפילה, הוא הפסוק: "כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו" (דברים ד', ז'). וכן מצינו כעין זה שלשון 'גדול' נאמרה על תפילה, במדרש רבה (בראשית ס, טו) על המקרא: "ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק" - 'אמר רב הונא צפתה שידו שטוחה בתפילה, אמרה ודאי אדם גדול הוא, לכך שאלה עליו'.

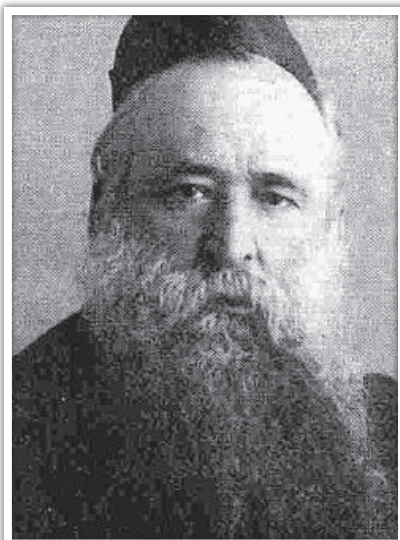
הפעם השניה בענין חכמת התורה, הוא בפסוק הבא: "ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנוכי נותן לפניכם היום" (שם פסוק ח).

והסביר רבי שמואל יעקב את הטעם, מדוע תואר זה ניתן דווקא לחכם בתורה ולעמל בתפילה? לפי שהאחד צריך לשני, ואין האדם זוכה בתורה בלא שמרבה בתפילה, וכן להיפך אין אדם מקבל גדלות בתפילה ועבודה בלא לימוד התורה.

וכפי שסיפר הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל, מגדולי גאוני התורה בדורנו, ששמע מתלמיד חכם אחד שלמד עם הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד בבחרותו בישיבת 'גרודנא', ובזמנו לא היה רבי אלחנן בולט יותר משאר

האיריות שבחבורת גרודנא. אדרבה, מקופיא היה נראה כבחור חלש משאר הבחורים, אך בדבר אחד הוא בלט מאוד על פני כולם, בהרגש העצום שהיה לו בתפילה. אך עם הזמן זכה באמצעות התפילה, לעלות והתעלות גם בשאר התחומים, ונעשה גיבור כארי במלחמתה של תורה!

כמה נאים הדברים למי שאמרם. אם בדור האחרון רצינו לראות דוגמא עד כמה מסוגלת התפילה לרומם ולגדל את האדם, ועד כמה התורה והתפילה נשלו בו אצל אדם אחד כשני דברים שלא מתפרדים זו מזו, ראינו במחיצתו של ראש הישיבה הגאון רבי שמואל

יעקב בורנשטיין זצ"ל.

שמעתי מידיד נעוריו, יבדל לחיים טובים - הגאון רבי צבי אליאך שליט"א, שהינו זוכר את רבי שמואל יעקב מלפני עשרות שנים, עוד בהיותו בחור בישיבה, וכבר אז ספר התהילים שלו היה ספוג מדמעות!

(מתוך סדרת הספרים הנפלאה 'אוצרותיהם אמלא' פרשת וישלח)

"תאר בדמיוןך", אמר לו רבי משה שמואל, "כיצד הקדוש ברוך-הוא בכבודו ובעצמו יורד משמים במיוחד עבורך, פונה אליך בחיבה ואומר לך - 'מְרַדְכְּלָה! מה תרצה? מה חסר לך?...'. ככל שתבונן יותר בעומק הדברים, תקבל יותר טעם והרגש בתפילה".

אבי מורי שליט"א נוהג תמיד לספר על התפילות המיוחדות במחיצת מרן ה'חזון איש' זצ"ל, שראו בעליל עד כמה התפילה סוחטת ממנו את לשד תמצית כוחותיו. במשך תפילת שמונה עשרה, למרות שלא זו ממקומו כלל, ראו בקביעות את חולצתו מתנועעת מחמת הרעד שאחז בגופו. פרט שגילה טפח מהמתחולל בתוכו, אש אהבת ה' שלוהטת פנימה כהר געש, ומאיימת להתפרץ בכל רגע נתון, ואך בכוחות איתנים הוא עוצר בעדו...

הגה"צ רבי אליעזר צדוק טורצ'ין זצ"ל, שמע פעם מה'חזון-איש' ביטוי מבהיל: "התפילה עולה לי הרבה כח,

יותר מהלימוד!". העוצמה של הביטוי הכביר הזה היא משמעותית במיוחד, לאור הידיעה איך היתה רמת העמל והיגיעה שהכניס ה'חזון איש' בשקידת התורה, ובחידוש חידושים לאמיתה של תורה, עד כלות הכוחות ממש, עד ועד בכלל.

והנה למרות כל הקושי והמאמץ שהיה כרוך בעבודה קדושה זו, השיב פעם ה'חזון-איש' לשואלו מדוע הוא מקפיד להתפלל 'מנחה גדולה', הרי יש ענין לחבר התפילות מנחה ומעריב? "אמנם צודק אתה בדבריך", השיב ה'חזון-איש', "אך מה אעשה שמיד ברגע הראשון כשבא זמן התפילה, מתעוררת בי תשוקה עזה להתפלל!".

פלאי פלאים!

ההסבר הוא, שמי שאכן זוכה לחוש שהתפילה היא עבורו מקור השראה ורוחנית עליונה, להתדבק ולהתקרב לקונו, למרות שהיא דורשת ממנו עמל רב ומאמץ, אך בד בבד היא גם משרה עליו עונג מיוחד ותשוקה עזה אליה. באחת האגרות (א, כג) מגדיר ה'חזון-איש' את התפילה כ'עבודה נאצלה': "עבודה נאצלה בתפילה, לצייר כמו חי איך שהקדוש ברוך-הוא שומע את שיח שפתינו ומאזין הגיון הלב".

כך חש אדם שמרגיש את תוחלת האהבה והקרבה להקב"ה, שגורמת התפילה בעצם מהותה!

דודי הגאון רבי משה קופשיץ זצ"ל, רבה של שכונת 'רוממה', סיפר פעם ששמע ממרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל', שאדם מן השורה קם בבוקר, מתפלל שחרית כהלכה וליבו מתמלא סיפוק, ולאחר שמסיים עבודת השחר הוא חש, כביכול, שהוא זה שעשה טובה לקדוש ברוך-הוא.

"אך האמת אינה כן", אמר הרב אברמסקי, "בסידור שלי נכתב בתחילת התפילה: 'ואני ברוב חסדך אבוא ביתך'. עצם זה שניתנת בידי הרשות והיכולת לבוא לבית הכנסת, מתוך בריאות הגוף והנפש, ועצם זאת שמעניקים לי את הזכות לפתחון פה, בתפילה לפני מלך מלכי המלכים אדון העולם, זה הכל רק 'ברוב חסדך', כולו חסד ותו לא!".

בעלי הנפש, שמיקדו חלקים נרחבים מעבודת השם שלהם בהחייאת ההרגש הנכון בעת התפילה, חשו בכך שאין חסד וזכות גדולה מזו עלי אדמות, מעצם היכולת שניתנה בכל רגע ועת להתפלל לפני בורא עולם!

בספר 'וזאת ליעקב' בפרשת ואתחנן, כתב הגאון רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל, ראש ישיבת 'קרית מלך', דבר נפלא אודות התפילה. הנה בשני מקומות

קבלו מתנה בשווי 1790 ש"ח!

מייד ללא הגרלה!

**חיפשתם להיות
שותפים בזיכוי הרבים?
זו ההזדמנות שלכם!**

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' יוצאים במבצע ענק של תרומות ומתנות לתורמים לארגון 'אחינו' ולפעילות העניפה של קירוב קרובים ורחוקים, וסיוע נרחב ברוחניות וגשמיות לתלמידים בשיבות הקדושות להתקדם ולהעלות בדרך ה'.

התורמים יזכו בכרטיסי הגרלה להגרלה הגדולה של

50.000 ש"ח

פרס ראשון: זכייה בסך 20.000 ש"ח פרס שני: זכייה בסך 10.000 ש"ח
פרס שלישי: זכייה בסך 5000 ש"ח פרס רביעי: זכייה בסך 1500 ש"ח
פרס חמישי: זכייה בסך 1000 ש"ח פרס שישי: זכייה בסך 500 ש"ח
ועוד 6 הגרלות ביניים בסך 2000 ש"ח כל אחד

ובנוסף, 'דרשו' מעניק מתנות באופן מיידי עד לשווי של

1790 ש"ח!

תרומה בסך 18 ₪ ל-15 חודשים סך תרומה 270 ₪
קבל מיידיית מתנה בסך 400 ₪:
סט "משנה ברורה" מפואר מהדורת 'דרשו'
+ כרטיס להגרלה הגדולה

1

תרומה בסך 18 ₪ ל-18 חודשים
קבל מיידיית

5

+ 3 כר

תרומה בסך 18 ₪ ל-22 חודשים סך תרומה 396 ₪
קבל מיידיית מתנה בסך 580 ₪:
סט "משנה ברורה" מפואר מהדורת 'דרשו'
"חמשה חומשי תורה" בכרך אחד 'מהדורת דרשו'
ספר "דרש דוד" על המועדים, כרך א' או ב'
+ 2 כרטיסים להגרלה הגדולה

4

* ההגרלה הגדולה תתקיים אי"ה בחודש אלול תשע"ט

להצטרפות וקבלת

תרומה בסך 18 ₪ ל-20 חודשים סך תרומה 360 ₪
קבל מיידית מתנה בסך 560 ₪:
 סט "משנה ברורה" מפואר מהדורת 'דרשו'
 סט "חפץ חיים ושמירת הלשון" מפואר 'דרשו'
 + 2 כרטיסים להגרלה הגדולה

3

תרומה בסך 18 ₪ ל-18 חודשים סך תרומה 324 ₪
קבל מיידית מתנה בסך 460 ₪:
 סט "משנה ברורה" מפואר מהדורת 'דרשו'
 סט "חפץ חיים ושמירת הלשון" מפואר 'דרשו'
 + כרטיס להגרלה הגדולה

2

תרומה בסך 36 ₪ ל-24 חודשים סך תרומה 864 ₪
קבל מיידית מתנה בסך 1790 ₪:
 סט "משנה ברורה" מפואר מהדורת 'דרשו'
 סט "חפץ חיים ושמירת הלשון" מפואר 'דרשו'
 "חמשה חומשי תורה" בכרך אחד 'מהדורת דרשו'
 "דרש דוד" על התורה 3 כרכים
 גביע כסף
 כף לעוגה כסף
 סכין כסף
 + 10 כרטיסים להגרלה הגדולה

7

תרומה בסך 36 ₪ ל-20 חודשים סך תרומה 720 ₪
קבל מיידית מתנה בסך 1350 ₪:
 סט "משנה ברורה" מפואר מהדורת 'דרשו'
 "חמשה חומשי תורה" בכרך אחד 'מהדורת דרשו'
 ספר "חפץ חיים" מהדורת 'דרשו'
 ספר "מועד לדוד"
 גביע כסף
 כף לעוגה כסף
 סכין כסף
 + 6 כרטיסים להגרלה הגדולה

6

18 ₪ ל-24 חודשים סך תרומה 432 ₪
קבל מיידית מתנה בסך 630 ₪:
 גביע כסף
 סכין לחלות כסף
 כף לעוגה כסף
 3 כרטיסים להגרלה הגדולה

המתנות: 02-5609000

יוסי פותח את המחשב, ומגלה את ההודעה. משהו צלצל לו, הוא מכיר מישהו שהיה על הטיסה הזו, טיסה 111 של 'סוויסאייר', ביום חמישי... הוא התעסק עם הטיסה הזו, לא? - - - לבו החסיר פעימה. יש לו לקוח על הטיסה שהתרסקה?

ככל שהלימוד נראה רחוק יותר - אם נלחמים ללמוד ולא נרתעים, זוכים בקשר עם התורה, מגיעים ליעד הנכסף!

לומדים או מתחברים לקשר הרוחני השמימי שלנו, ומשם אנו מקבלים כוחות, ולכן שעות ההנשמה הרוחנית מדי יום - הן הבסיס לקיומנו, הן הראשונות במעלה, אינן ברות ויתור או ביטול באף מחיר בעולם! למען ההצלחה והחיבור שלנו עם התורה, הבה נפנים את המסר הזה. הבה נאמץ את סדרי הלימוד שלנו בכל ליבנו, נחזיק את שעת השיעור היומי בכל מחיר, לא נוותר עליהם באף מצב, לא נתפשר עליהם גם בימים הלחוצים ביותר, מתוך הבנה שההתמסרות שלנו לתורה מעניקה לנו את החיבור והקשר לתורה, ומעניקה לנו את הגנתה ושמירתה השמימית, בד בבד עם ברכתה העצומה בחיי המעשה שלנו.

כך נזכה לעלות ולהתעלות בתורה, ולהודות מדי ערב בשמחה ובהתרגשות: "מודה אני לפניך... ששמת חלקי מיושבי בית המדרש!"

תחנת כח באמצע היום

הסיפור הבא, מצמרר כל לב, מטלטל כל נפש. הוא מסופר מפי גיבורי החיים עימנו ומעידים עליו בפה מלא ובלב רוטט מהתרגשות: ר' יוסי א., הוא סוכן נסיעות מוכר באנטוורפן, בלגיה. משרדו שוכן בלב הרובע העסקי, ומשם הוא נותן שירות למאות לקוחות, אותם צבר בעמל כפיים של שירות ושירות, ועוד הפעם שירות. חוג לקוחותיו הלך והתרחב, וכלל כבר כמה עשרות אנשי עסקים המרבים לטוס ליעדים בעולם, שהיו

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"זאת התורה אדם כי ימות באהל" (במדבר י"ט, ב)

מדי בוקר, עם ציוץ הציפורים וקרני השמש הראשונות, אנו משכימים קום, ואחרי נטילת ידיים כהלכתה פותחים את הסיידור הקטן ב'ברכות השחר', בהודאה לה' הטוב שזכינו לקום בבוקר והכל בסדר. ואז אנו מגיעים לבקשה הראשונה, משאלת הלב הראשונה במעלה, אותה מעלה יהודי על שפתיו מדי בוקר:

"והערב נא, ה' אלוקינו, את דברי תורתך..." - וכל לב יהודי משתפך ברגש, לפעמים מנגב דמעה, מתוך שאיפה כמוסה ורצון בוער להתעלות בתורה, להתחבר לתורה, להיות קשור לתורה. להבין את האמור בה, ליהנות מכל רגע של לימוד, לחוש את הסיפוק הרוחני העצום והאנרגיות הנפלאות הנטענות בנפשנו עם לימוד התורה. לסיום אנו מברכים "אשר בחר בנו מכל העמים ונותן לנו את תורתו" - גאים ושמחים, מאושרים ומוקירים את הזכות העצומה...

כי שאיפתו של כל יהודי היא להתחבר לתורה, להרגיש שהיא חלק ממנו, שהוא נמשך אליה והיא נחקקת בעצמותיו. שאיפתו של כל יהודי היא, שהתורה תאיר לו פנים, תעטוף אותו באהבה. כולנו שואפים וכוספים לזכות לחיבור לתורה, וכולם מחפשים את נוסחת הקסם, לזכות לקשר וחיבור עם התורה.

בפרשת שבוע זה, חושפים בפנינו חז"ל את הדרך להתחבר לתורה. את הפסוק בפרשתנו "זאת התורה - אדם כי ימות באהל" - מבארים חז"ל כי "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה". כלומר, שהדרך לזכות בתורה, היא להבין עד כמה התורה היא חיינו, ראשונה במעלה וקריטית לקיומנו, ולכן כדאי להתמסר ולהקריב למענה.

ככל שנבין ונחוש כי התורה היא המעניקה לנו חיים, היא החמצן הרוחני שלנו, והיא המשפיעה החיובית הגדולה ביותר על חיינו - כך נזכה לעלות ולהתעלות בתורה, להתחבר ולהתקשר עימה. כי אנו מבינים שהתורה נותנת לנו את הטעם בחיים, את איכות החיים, את היתרון האיכותי הגדול ביותר שלנו, והתורה משיבה לנו באותה מטבע, מתחברת אלינו ומעניקה לנו את כל טובה הרוחני והשפעותיה העצומות. נתאר לעצמנו יהודי יקר, שהבוס שלו מלחיצו בעבודה, ודורש ממנו הספקים גבוהים במיוחד.

לא זו אף זו - השדכן של בנו לוחץ לתשובה, והמתווך של הדירה אומר שיש לו קונה וחבל להחמיץ... נתאר לעצמנו את אותו יהודי מקבל החלטה 'אמיצה': השבוע הזה אני לא נושם, לא כי אני לא רוצה, פשוט אני לא יכול - אין לי זמן! השבוע הזה אינני אוכל - אין לי את הפנאי לכך!

כל בר דעת יגחך מיד. אי אפשר לעצור את הנשימה, בכל תנאי לחץ בעולם. לא שייך שלא לאכול, גם אם השעה דחוקה. יש לאדם צרכים בסיסיים קריטיים בהחלט, שעליהם אי אפשר לוותר, פשוט לא שייך אחרת, ויהי מה! התורה מחיה אותנו, כי הם חיינו. שעות הלימוד שלנו הן שעות ההנשמה היומית, אלו השעות שנותנות לנו טעם בחיים, זה הזמן שנותן לנו כוחות, שמעניק לנו את היתרון האיכותי, שהופך אותנו לאנשים טובים יותר. כשאנו

את עיקר מקור פרנסתו. הפרנסה היתה מצויה ברווח, אך הסיפוק, כוחות הנפש, היכולות האישיות - הלכו ונחלשו...

יוסי חש בחסר הזה, ולקח לו את הזמן לעמוד על טיבו. כשהתייסד שיעור הדף היומי סמוך למשרדו - הרגיש כי זהו הרגע, זה המקום, כאן מצויה תחנת הכח. על אתר החליט להצטרף לשיעור היומי, והיה לאחד ממשתתפיו הקבועים הבולטים ביותר, שבאו מדי יום כדי להתחבר, להרגיש את הקשר, לקבל את הכוחות מדף גמרא...

כך, מדי יום, בשעה 1:55 בצהריים, היה יוסי מניח שלט קטן על שולחנו, עליו נכתב באותיות מוזהבות: "בין 2:00 ל-3:00 המשרד סגור". כשמגיד השיעור פצח בשיעור היומי המרתק, חש יוסי אושר ממלא את לבו, התורה

המשך בעמוד הבא <<<

דורש התמסרות', הוא חוזר ומזכיר לעצמו, 'לפעמים השיעור היומי דורש הקרבה. אבל זה כדאי, כל כך כדאי!'

ביום חמישי שאחריו, בשעה 20:00 בערב, היה מטוס 'מקדונל-דאגלס 11', של חברת 'סוויסאייר', מוכן לטיסה 111 משדה התעופה 'קנדי' בניו יורק לז'נבה שבשווייץ. עוד כמה דקות חולפות עד שכל 215 הנוסעים התיישבו במקומותיהם, וכצפוי - לא היה בטיסה אף מקום פנוי, ולכן מיועדנו איש העסקים לא היה על המטוס. בשעה 20:18 לפי שעון מקומי, קיבל הטייס אישור להמראה, וציפור המתכת הענקית החלה לנוע על המסלול והמריאה לשחקים...

בשעה 21:14, פחות משעה אחרי ההמראה, שידרו הטייסים אות מצוקה. הם החלו לקבל הוראות מבקרת הטיסה, אך מהר מאוד נותק עימם הקשר, ודאגה רבה הזדחלה בלבבות. כעבור כרבע שעה, בשעה 21:31 התרסק המטוס לים, במרחק כשמונה קילומטרים ממזרח קנדה, לעיני עדי ראייה המומים ומוזעזעים מאסון התעופה הנורא...

פחות מרבע שעה אחר כך, קיבלו כל סוכני הנסיעות בעולם הודעה קצרה ודרמטית: 'טיסת 'סוויסאייר' 111 מניו יורק לז'נבה,

בשעה 21:14, פחות משעה אחרי ההמראה, שידרו הטייסים את מצוקה. הם החלו לקבל הוראות מבקרת הטיסה, אך מהר מאוד נותק עימם הקשר.

התרסקה. כל 215 הנוסעים ו-14 אנשי הצוות נהרגו! יוסי פותח את המחשב, ומגלה את ההודעה. משהו צלצל לו, הוא מכיר מישהו שהיה על הטיסה הזו, טיסה 111 של 'סוויסאייר', ביום חמישי... הוא התעסק עם הטיסה הזו, לא? - - - לבו החסיר פעימה. יש לו לקוח על הטיסה שהתרסקה? לבו צנח לרגע, עד שזוכר... לא, הלקוח לא בטיסה! הלקוח הפסיד את הטיסה, כי יוסי היה בשיעור כשנתפסו המקומות האחרונים! הוא ממחר להעביר את ההודעה הדרמטית ללקוח, ומוסיף עוד שלוש מילים: "כי הם חיינו..."

עשר דקות חולפות, עד שהלקוח, איש העסקים המעונב, התייצב במשרדו וחיבק אותו בחום. "תודה על שאתה כל כך מקפיד על השיעור היומי", הוא אומר כשדמעות בעיניו, "השיעור שלך - הציל את החיים שלי!"

עוד לפני שבת, הגיעה עוגת קרם גדולה ומשובחת לביתו של יוסי, ועליה כיתוב: 'תודה על החיים!' מתחתיה, אחרי ברכה מרגשת, נכתב באותיות קטנות: 'תגיד לי איפה השיעור, אני רוצה להצטרף'...

לפעמים, קשה לראות בעיניים, לפעמים - זה כל כך בולט. ככל שנבין שהחיים האמיתיים שלנו אינם העסקים והחברים, אלא החיבור האמיתי והקשר החזק עם התורה המעניקה לנו כוחות - כך נזכה לחוש את הגנת התורה, להרגיש את שמירתה העילאית, וגם להתחבר אליה באהבה.

הסיפור המסעיר, פורסם מפי בעל המעשה בספר 'אור דניאל' פרשת כי תבוא, והוא חושף בפנינו עד כמה 'תורה מגנא ומצלא', עד כמה הקשר, החיבור והנכונות להתמסר לתורה - שומרים ומגינים עלינו. הרי יתכן כי יוסי היה יכול להרשות לעצמו לוותר על יום אחד בשיעור, הרי יש לו לקוח חשוב, והטיסה עברו דחופה, והוא צפה מראש באופן נכון כל כך שהלקוח יתעצבן, ומי יודע אם יהיו מקומות וכו' וכו'...

אבל הוא בחר להתמסר לחיים האמיתיים, לשעת הלימוד היומית. להקריב הכל - פרנסה, קשרי לקוחות, רצונות, דאגה דחופה - כי את השיעור היומי לא מפספסים, ובמהלכו מתחברים לחמצן האמיתי, לחיים החשובים עצמם. כך זכה וזיכה את חברו בחיים!

לפעמים יש עומס בעבודה, והבוס מתעצבן, ופלוני מחכה שאחזור אליו בטלפון, ויש לי ביקור חשוב במקום אלמוני, ועליי לבדוק עניין כזה או אחר... אבל רגע, עכשיו השיעור היומי, עכשיו אני לומד! ואם זכיתי ללמוד סדרים מלאים - על אחת כמה וכמה, הן אני זוכה להיות מחובר בשעות הללו, בשעות הללו אני מחובר לחיים, כפשוטם!

"כי הם חיינו ואורך ימינו" - התורה היא טעם החיים, היא נותנת את החיים.

כובשת את נפשו, מעניקה לו כוחות ועוצמות להמשך היום... במשך 5 שנים נמשך נוהג זה, שכלל את סגירת המשרד לשעה בצהרי היום לצורך השיעור היומי, וגם כיבוי הטלפון הסלולרי למשך שעת השיעור. הלקוחות למדו את שעות השירות המעודכנות, ואף העריכו את מסירותו להתנתק לשעה מהעסקים הבוטחים, ולהימלט לחיקו החמים של דף הגמרא... עד ליום אחד, היה זה יום שני, ט' באלול תשנ"ח. בשעה אחת וחצי בערך צלצל הטלפון, ועל הקו היה לקוח ותיק שכבר הפך לידיד אישי, איש עסקים מצליח המזמין טיסה כמעט מדי שבוע. "אני צריך למחר, מאנטוורפן לניו יורק", אמר הלקוח בקצרה, "וגם חשוב לי לחזור ביום חמישי, כדי להיות כאן בשבת. תבדוק ותחזור אליי!"

יוסי החל מיד במלאכה, בדק בנתונים שלפניו, והחל לחפש. המסך המרדד גילה שאין מקומות בחברות הטעות בטיסה ישירה מאנטוורפן לניו יורק, אך חיפוש מדוקדק גילה מקום פנוי בטיסת 'סוויסאייר' מז'נבה לניו יורק, היוצאת באותו יום שני בשעת לילה מאוחרת...

גם בחזור, יש מקומות לרוב בטיסת 'סוויסאייר' 111, הממריאה ביום חמישי בשעה 8:00 בערב, מניו יורק לז'נבה. 'נפלא, יש מקומות, צריך רק לוודא שהלקוח מוכן לטוס דרך ז'נבה', הרהר יוסי כשחיג למשרדו של איש העסקים. המזכירה הסבירה כי הבוס יצא לפגישה, והיא איננה רשאית לאשר טיסה כזו בלעדיו. 'כשיחזור - אגיד לו לחזור אליך', הבטיחה.

יוסי הביט בשעון הצצה חטופה, ונבהל לרגע. השעה הייתה 1:53, בעוד שבע דקות מתחיל השיעור, והוא כמעט שכח. נו, מה עושים עכשיו? - הלקוח אינו במשרד, אי אפשר להשיג אותו כדי לתפוס את המקומות בטיסה. אם ימתין עד אחרי השיעור - אולי ייתפסו המקומות הריקים, והלקוח יישאר מאוכזב? ואולי יחזור אליו כבר בעוד כמה דקות?

רגע אחד של התלבטות, ואחריה החליט בגבורה: 'בעוד שש דקות השעה שתיים, אז יתחיל השיעור ואני אהיה שם. זו השעה היומית שלי, זה החמצן שלי, זה נותן לי את הכח, אני לא יכול לוותר על זה!'. הוא מחליט להותיר את הדאגות מאחוריו, להניח את השלט המוזהב על השולחן, ולכבות את הטלפון הסלולרי. 'עכשיו מתחיל השיעור!' - הוא מזכיר לעצמו באושר, ומקווה שהלקוח הוותיק והאיכותי, יתאזר בסבלנות...

השיעור האיר, הדברים היו מתוקים מדבש, דף הגמרא היה מובן ובהיר. 'זה באמת חמצן לנשמה!' - הרהר יוסי באושר, בשעה שהדליק את מכשיר הסלולרי. 'שבע הודעות בתא הקולי', ריצדו לפניו האותיות במסך הקטן, 'שבע עשרה שיחות שלא נענו!'

הוא מביט במסך בחוסר אמון, מעולם לא היה לו דבר כזה... בעיניים מתוחות מדאגה הוא מביט מי המתקשרים, ומגלה כי כל השיחות הן מהקליינט הוותיק הממתין למענה בנושא הטיסה לניו יורק... הלה כנראה לחוץ מאוד, וכך נשמע גם מהודעותיו המוקלטות בנוסח: "תסגור לי את הטיסה הלילה, זה דחוף לי!" או: "מה יהיה עם השירות שלך? למה אתה לא עונה? אני חייב את הטיסה הערב!"

יוסי ממחר למשרד, מזנק ממש. מדליק את המחשב, ברוך השם - המקום בטיסה לניו יורק הלילה עדיין פנוי... צריך רק לוודא מה קורה עם הטיסה חזור... - אך הנה אוי ואבוי! כל המקומות נתפסו, 215 המקומות מלאים!

הוא מתקשר ללקוח, איש העסקים, ומתחיל במסכת התנצלויות... הלה חסר סבלנות, קוטע אותו בשאלה: "אבל סגרת לי? אני אהיה בניו יורק מחר ועד שבת חוזר לכאן?"

יוסי מגמגם, מתנצל שוב, ומנסה להסביר: "להיום - אני יכול לסגור לך, יש מקום. אבל חוזר אין מקום, המקומות נתפסו בינתיים... או שתחזור אחרי שבת, או שננסה דרך מקום אחר להחזיר אותך..."

הלקוח מתעצבן: "אז אל תזמין לי, לא צריך טובות, ולא צריך כזה שירות. הרי היה מקום בחזור, ובגלל שלא ענית שעה - אז אין לי איך לחזור לשבת, ולכן אני לא נוסע הערב. שתדע שזה לא בסדר לעשות דבר כזה ללקוח, אבל שתדע את זה עבור הלקוחות הבאים, כי אני - סיימתי איתך!", הוא אומר בכעס, וטורק את השפופרת...

יוסי מתאכזב, ומבליע אנחה כבידה. 'חבל, הוא היה לקוח טוב', הוא אומר לעצמו, 'חבל שכל כך כעס... אבל מה יכולתי לעשות? הרי הוא יודע שיש לי את השעה היומית... מה אעשה שבינתיים נתפסו המקומות?'

'הצלת את חיי!'

ואכן, הקליינט לא טס באותו שבוע מחוסר מקום, שמו לא הופיע במחשבי 'סוויסאייר'. יוסי נרגע מהשיחה הקשה, מבין כי פרנסה מידו של הבורא, אשר נתן לנו את תורתו, ואין הפסדים מהתחברות לתורה. 'כן, לפעמים זה

לנסוע לים בשעות אחה"צ באוטובוסים שהעמידה הישיבה לרשותם, חנים אין כסף. פעם אמרו לרבינו שאם הישיבה תתן בבין הזמנים ארוחות טובות במיוחד, יגרם הדבר שהבחורים ישארו ללמוד בין כתלי הישיבה והשקידה תגדל. למרות שבאותה שעה כבר החל מצבה הכלכלי של הישיבה להיות קשה, נענה רבינו להצעה, והנהיג שבימי בין הזמנים יוגש בישיבה אוכל טוב יותר מהרגיל, ובלבד שיתרבו ספסלי בית המדרש.

אחד מרבני הישיבה נכנס יום אחד למעונו של רבינו ואמר, שאומנם היוזמה של ארוחת הצהרים בימי בין הזמנים הצליחה, ורבים מבני הישיבה שוקדים על תלמודם, אולם המצב הוא שרבים מיישיבות אחרות באיזור, ביניהם רבים מבתי מבוססים כלכלית, באים גם הם ללמוד בישיבת מיר ונשארים לארוחת צהרים, והיות שבמטבח הישיבה מכינים מנות בהתאם לבאים ללמוד, מכינים מנות רבות, הרבה מעבר למתוכנן. לכן, כדאי לכתוב מודעה בישיבה שהאוכל מיועד לבני הישיבה בלבד. רבינו שמע וכדרכו, שתק. נראה היה שהוא מסכים לדברים. הגיעה שעת הצהרים ולא נתלתה שום מודעה כך שהמצב המשיך. חזר אותו רב לרבינו, ושאל שנראה היה שרבינו מסכים לטענתו, ומדוע, לא נעשה כלום. אמר לו רבינו, בעצם הדבר אתם צודקים. המצב לא קל ועיקר דאגתנו נתונה לבני הישיבה, אבל מה אעשה שאיני יכול למנוע מבני תורה שבאים ללמוד, לאכול בישיבה. ומה שטוענים אתם שהמצב הכלכלי קשה ודבר זה עולה כסף רב לקופת הישיבה, מהשמים ירחמו!

ביטוי לאחריות זו שהרגיש רבינו שכל אחד ילמד תורה, סיפר הגאון רבי מנחם צבי ברלין ראש ישיבת רבינו חיים עוזר. בחור מיישיבתו, תושב בני ברק, שהה בירושלים בימי בין הזמנים והלך ללמוד מידי יום ביומו בישיבת מיר. נכנס אותו בחור לרבינו ואמר לו שהוא לומד בישיבת רבינו חיים עוזר בבני ברק, ועכשיו בימי בין הזמנים, הוא יושב ולומד כאן, ושאל האם יוכל לאכול בחדר האוכל. רבינו ענה לו: תסתכל עלי, אתה בוודאי רואה שאני חולה ותשוש, ולמרות זאת אני נוסע לכל העולם לאסוף כסף לישיבה. מטרת היחידה היא שישבו וילמדו תורת ה', אם כן, מה לי בחור מיישיבת מיר, מה לי בחור מיישיבת רבינו חיים עוזר?

"כיד המלך" - להגדיל תורה ולהאדירה

דאגתו התמידית של רבינו לגדל ולרומם את בני הישיבה היתה ברחבות הלב. כל דבר היה רואה בדרך של הרחבה. כך למשל, כאשר הבחין שלבחורים, בני חו"ל בעיקר, ישנה בעיה שלא הסתגלו לאוכל של הישיבה, ונזקקו מפעם לפעם לקנות אוכל במסעדות באזור, ישבו ראשי הישיבה על המדוכה וסברו לתקן תקנות שונות. אבל רבינו, רוח אחרת היתה עמו. הוא אמר: אם דרוש להם אוכל עשיר יותר, הבה ונביא להם אותו לישיבה. מטבח הישיבה הופקד בידי קייטרינג מקצועי, והבחורים והאברכים זכו לאוכל מעולה, העיקר שיוכלו לשקוד על תלמודם בלי הפרעה.

חדר האוכל היה פתוח לכל הלומדים בישיבה, גם בבין הזמנים. הנהגה זו של רחבות הלב סופרה על זקנו הגאון רבי אליעזר יהודה, בהקשר לאחד הלומדים, מבני ירושלים, שפת לחם נעדרה מעל שולחנו. אמר לו הגרא"י: "חדר האוכל של הישיבה פתוח לפניך, הבא עמך יום יום סיר קטן וטול עבור בני ביתך, הישיבה היא ביתך!" זו בדיוק היתה התשובה שנשמעה גם כאשר הישיבה הונהגה תחת רבינו, אלא שבשינוי העיתים ההבדל היה לגבי איכות המאכל... רחבות הלב ללא מייצרים אפיינה את כל הנהגתו, למרות שהיה מחושבן שלא לבזבז מכספי הקדש, לא אהב להצטמצם בדקדוקי חסנויות. לא אחת כשבאו ואמרו לו שכאן ניתן להצטמצם וכאן ניתן לחסוך היה אומר: "אין עניות במקום עשירות".

(מתוך הספר 'בכל נפשך')

מסגרת מסודרת. הם בקשו שהישיבה תשא בעול הקמת כולל ערב בקהילתם. רבינו השיב שמוטל עליו עול כבד לדאוג לאברכי הישיבה שלו, ולצער הרב אין הוא יכול להיענות לבקשתם. אולם כשאמרו לו שבלי סיוע של הישיבה לא יפתח הכולל, הסכים להחזיק את הכולל למשך שנה.

אהבת התורה של רבינו היתה עצומה, לא רק שהסכים להחזיק ולכלכל מוסדות אחרים בלי שום טובת הנאה, גם יחידים היה עמל לגדלם ולהחזיקם. גם במצבים שמטבע הדברים לא היה אמור להחזיקם רבינו היה תומך מתוך שאיפתו הגדולה שתתרבה תורה בעולם.

אחד מבני הישיבה החליט שברצונו ללמוד בישיבת בריסק. הוא חשש לבוא להיפרד מרבינו, מחשש שעזיבתו עלולה להיתפס כפגיעה בישיבה. בסופו של דבר החליט לבוא ולהיפרד. אותו תלמיד מספר שרבינו קיבל את עזיבתו ברוח טובה. הוא חיך לעומתו חיוך רחב, ואיחל לו בכל לב שיצליח במקום לימודו החדש. אותו בחור סיפר לחבריו בישיבה, שכשהתעניין על סדרי הישיבה הגשמיים של הישיבה אליה הוא עובר, התברר לו שאין בישיבה זו חדר אוכל ואילו לו עצמו, אין תמיכה מסודרת מהוריו, בה יוכל לכלכל את עצמו. אחד הבחורים הציע לו רעיון שנראה היה לכולם מופרך לחלוטין. הוא הציע לבחור שיגיש לרבינו ויספר לו את מצבו, ויבקש ממנו רשות להמשיך לאכול בישיבה. כמובן שהבחור חש שלא בנוח לבקש זאת ואף ראה בכך חוצפה ועזות פנים. אך אותו חבר הצליח לבסוף לשכנע אותו שרבינו באהבת תורתו מסוגל להסכים. ואכן, הבחור נכנס ולפליאתו הרבה רבינו ניאות לבקשתו.

אל שולחנו של רבינו הגיעה פעם בקשה יוצאת דופן. קבוצת בחורים מחו"ל הגיעה לארץ כדי ללמוד בישיבת בריסק המעטירה. הבחורים הגיעו ארצה בפרוס חודש אלול והתברר להם שמסיבות שונות יוכלו להיכנס וללמוד בישיבת בריסק רק לאחר החגים. ניגשו הבחורים אל רבינו ושאלוהו במבוכה האם יוכלו ללמוד בישיבת מיר בזמן אלול. אין צורך להסביר שבקשה מעין זו נחשבת כפגיעה, ראש ישיבה, שכן הוא פותח ישיבה ומעוניין לגדל בני תורה בצורה המיוחדת של ישיבתו. מאות מתדפקים על דלתי הישיבה, וכאן בחורים שבאו לישיבה אחרת מבקשים ללמוד בה בנתיים. תגובת רבינו על אתר הייתה: "בשמחה רבה!" לא זו בלבד שקיבלם, הוא אף פתח להם "חבורה" מיוחדת שלמדו באותו אלול קדשים לחודש זה, הוא טרח וסידר להם מקומות באוכל ומקום לינה וכל צרכיהם על הצד הטוב ביותר. לאחר שעברו החגים והגיע הזמן בו היו הבחורים אמורים להכנס לישיבת בריסק, הרגישו הבחורים אי נעימות לבוא ולהיפרד ממנו, לאחר קבלת הפנים החמה שקיבלתם. רבינו חש במבוכתם ואמר להם: "בחור שיושב ולומד לא צריך לבוא ולמיר ישר כח. בכל אופן בקשה אחת לי אליכם, הדלת שלי תמיד פתוחה, אם תצטרכו משהו אל תחששו". סיפור זה היה להם למופת לאיזה דרגה מופלאה של טהרת לב ניתן להגיע. הלא בעצם בואם לישיבה לתקופה קצרה בלבד, הם לכאורה מכריזים שבאו לישיבה רק כתחנת מעבר. ואילו רבינו מקבלם בחום ונותן להם הרגשה טובה שהם אפילו לא זקוקים להודות.

לדאוג ללימוד בין הזמנים

רבינו כאב את המציאות שיש בני ישיבה שהנהגתם מראה כאילו ניתנה הברירה בימי בין הזמנים לקחת חופשה מלימוד התורה הקדושה. מתוך דאגה לשינוי התופעה התאמץ לסייע לישיבות בין הזמנים, ובפרט דאג לחיזוק הלימוד בישיבה עצמה, בה נשארים בבין הזמנים של חודש אב רבים מבני הישיבה, בני חו"ל. הוא יזם פעולות ומבצעים כדי לעודדם לשקוד על תלמודם.

היתה תקופה שכל בחור שלמד בישיבה בבין הזמנים סדר א' יכול היה

יש לכם שאלות על הנלמד ב'דף היומי בהלכה'?

רבי יקו השיעורים של 'דרשו' ממתנים לכם עכשיו בשלוחה 8

קו השיעורים של 'דרשו' 4992 או 077-2222-666

פתאום התעוותו פניו של רבי אלחנן. הוא קפץ כנשוך נחש וזעק: "צחנה עולה באפי, להיכן אתם מוליכים אותי? הלא הטומאה כאן בוקעת ועולה!". רבי אלחנן לא יכול היה להירגע, עד שיצאנו מהרחוב הזה...

שיחתו של רבי ירוחם עם הפרופסור, ראש הגימנסיה

וחרקים, אך לכלי שהיה מלא בדבש, יתקבצו הרבה יותר זבובים מהכלי שהיה מלא בזבל. כך אדם מישראל שמת, כיון שבחיי חיותו היה מלא קדושה מתוקה וערבה, אזי בצאת נפשו, יתקבצו אליו הקליפות, שהם כוחות הטומאה, התאבים תמיד להדבק בקדושה ליהנות מערבותה, ולכן הוא יטמא באהל. מה שאין כן אדם שאינו מזרע ישראל, שבחיי חיותו היה משולל מהקדושה, במותו דומה הוא לכלי הזבל המרוקן, שאין לטומאה כל תאוה להדבק בו.

קדושת התורה וקדושת לומדיה, דבוקים ומאוחדים זה עם זה. אין התורה יכולה להימצא במקומות הטומאה, וקדושתה וטהרתה תקדש ותטהר את לומדיה. על יסודות אלו נוכל ללמוד מהספורים הבאים:

המשיגיה הגאון הצדיק רבי ירוחם ממיר זצ"ל, עבר פעם ליד גימנסיה של גויים, וראה כמה מהסטודנטים ריקים ופוחזים, מתנהגים בהוללות נבזית, כפי שמתאים לגויים פורקי עול.

לאחר כמה ימים פגש רבי ירוחם את הפרופסור ראש הגימנסיה, ושאל אותו, האם התנהגותם הנלוזה של תלמידי משפיעה על לימודיהם בגימנסיה? ענה לו הפרופסור: "ודאי שלא! בזמן הלימודים הם לומדים, ובזמנם הפנוי הם עושים ככל העולה על רוחם, אין קשר כלל בין הצלחתם בלימודים לבין התנהגותם במשך היום!". שמע רבי ירוחם את תשובת הפרופסור, וקרא בהשתאות: "מי כעמך ישראל! אוי כמה התורה קדושה! מרוב קדושתה היא לא תקנה למי שמתנהג בהוללות ובליצנות. החפץ לקנותה צריך ליישר אורחותיו בקדושה ובטהרה, כראוי וכיאה למתעסק בקדשים..."

רבי שרגא בלוק, שימש כנהגו של הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, כאשר היה בארצות הברית כדי לגייס כספים עבור הישיבה ב'ברנוביץ'. פעם סיפר רבי שרגא בהתרגשות רבה: "היום ראיתי גילוי שכניה!". מה קרה? - "נסעתי במכונית עם רבי אלחנן, שאינו מסתכל מחוץ לארבע אמותיו ואינו מכיר את ניו יורק, אך הנה נזדמן לנו לחלוף על פני ה'24 סטריט' (רחוב הידוע לשמצה בניו יורק, כמרכז בידור קלוקל), ופתאום התעוותו פניו של רבי אלחנן, הוא קפץ כנשוך נחש וזעק: 'צחנה עולה באפי, להיכן אתם מוליכים אותי? הלא הטומאה כאן בוקעת ועולה!'. ורבי אלחנן לא יכול היה להירגע עד שיצאנו מהרחוב הזה. בהמשך הנסיעה" - המשך רבי שרגא לספר - "חקר רבי אלחנן את המלווה שלו מהו הרחוב הזה? מהיכן נובעת הטומאה שבו? המלווה הסביר לו שרחוב זה מאפיין את התרבות האמריקאית, וברחוב זה ימצאו צרכני העבירות את מבוקשם. רבי אלחנן שקע בהרהורים, פניו הרצינו עוד יותר, ולבסוף התבטא בקצרה: 'נשגב מבינתי, איך בעיר זו עוד יש מציאות ללמוד וללמד תורה!'"

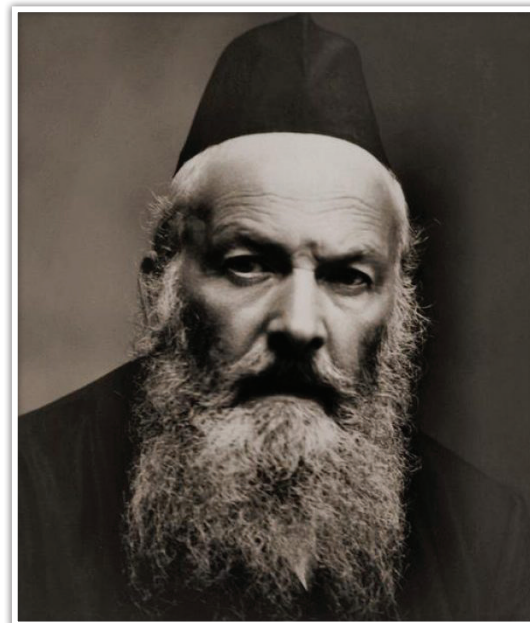
הרב ישראל ליוש

"זאת חֲקַת הַתּוֹרָה..." (במדבר י"ט, ב')

ה'אור החיים' הקדוש שואל: מדוע כינתה התורה את מצוות אפר פרה אדומה, בלשון 'חוקת התורה'? מתאים יותר לו התורה היתה קוראת למצווה זו 'חוקת הטהרה' או 'חוקת הטומאה'!

מה זכתה מצוה פרטית זו - טהרה מטומאת מת - לשאת תואר כללי ונכבד כל כך 'חוקת התורה'?

אלא - מבאר ה'אור החיים' - הרי למדנו בגמ' בנזיר (סא ב), וכך גם פסק הרמב"ם (הל' טומאת מת א יג), שעכו"ם שנגע במת או נשא אותו או האהיל עליו, אינו נעשה טמא מת, וסיבת ההבדל בין עם ישראל לאומות העולם היא קבלת התורה, שהרי ע"י הובדלנו ונבחרנו מכל העמים.

לכן אומרת התורה 'זאת חוקת התורה' - חוקה זו של טומאה ותנאי טהרה, מצויה אצל ישראל ולא אצל אומות העולם, בגלל התורה, כי ע"י שישראל קיבלו את התורה הם נעשו קדושים

ורוחניים, ומרוב קדושתם וטהרתם, כוחות הטומאה תאבים להידבק בהם, ואינן נטהרים אלא בכח החוק הגדול שחקה ה' - אפר פרה אדומה.

גם במותם, הובדלו ישראל מאומות העולם, שכן ישראל שמת אינו מטמא רק במגע ובמשא אלא אף בטומאת אהל, ואילו אומות העולם אינן מטמאים באהל, אלא רק במגע ובמשא. הבדל זה נעוץ גם בהבדלי הקדושה שבין ישראל לאומות העולם.

ה'אור החיים' המשיל ע"כ משל לשני כלים, האחד מלא בדבש ואילו השני מלא בזבל, כאשר פינה אותם בעל הבית מתכולתם, לשניהם התקבצו זבובים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מה עדיף לאכול, פירות מחו"ל שאין עליהם חשש, או פירות א"י עם הכשר מוסמך?

גרשון שטמר שליט"א, כיום מזכיר העדה החרדית בירושלים, שסיפר: "זכיתי ללמוד מדי ערב עם הגאב"ד דטשעבין ז"ל בביתו, בשכונת שערי חסד פה ירושלים ת"ו.

ופעם אחת כשגרמנו הלימוד, שאל אותי הגאב"ד דטשעבין ז"ל, מה אעשה אם אני אורח אצל אחד, והביאו לפני קערה של פירות חו"ל, שאין עליהם שום חשש איסור של טבל, שביעית וערלה וכדו', שהרי הם פירות חו"ל, וגם הביאו לפני קערה של בשר, שיש לה הכשר טוב, הכשר שממנו אני רגיל לאכול, איזה מהם אקח לאכול. ואמרתי שאקח הקערה של הפירות, משום דאף על פי שיש בשר כשר שאני אוכל, אבל מ"מ על הפירות אין שום חשש כלל, ואינם צריכין להכשר כלל.

"והגאב"ד מטשעבין ז"ל לא הסכים לזה, ואמר לי שיותר טוב ליקח הבשר, והביא ראי לזה ממש"כ הרמב"ם הנ"ל, ואמר: 'אם כן הוא הדין בנידון דידן יותר טוב לאכול הבשר שיש עליו הכשר, שטעמפיל מוסמך, שהוא כשר, מלאכול הפירות אף שאינם צריכין הכשר כלל'."

"והנה הטהר על הטמא ביום השלישי וביום השביעי והטאו" (במדבר י"ט, י"ט) כתב הרמב"ם בפירוש המשניות (פרה ג,ג) וז"ל: "הנה אין הבדל בין איש שלא נטמא לעולם במת, ובין איש אשר נטמא כל ימיו ואח"כ טבל והזה עליו

ג' וז', אלא שזה אשר הזיה עליו יותר גדול המדרגה בטהרה לפי שהפסוק כבר שפט עליו שהוא טהור". בספר 'עולמות שחרבו' (פ"י עמ' סג) מביא על דברי הרמב"ם האלו מעשה, שהאדמו"ר רבי יואל מסאטמר נפגש בקנדה עם הגאון הרב פנחס הירשפרונג זצ"ל, ואמר הרב הירשפרונג, שהיינו חושבים שאם יש לפנינו ב' אנשים, אחד טהור לגמרי, והשני טמא כל ימיו, וכעת החליט לטבול, כעת אין חילוק ביניהם. אולם הרמב"ם אומר חידוש, שזה שהיה טמא ונטהר, הוא יותר גדול במדרגתו מזה שמימיו לא נטמא, כי יש לו עדות מן התורה שהוא טהור ולא רק טהור במציאות.

ואמר לו האדמו"ר שדברי הרמב"ם מאירים, אבל החסרתם מילה אחת, ויש לה הרבה משמעות, שהרמב"ם כותב "אין הבדל בין איש שלא נטמא לעולם במת ובין איש אשר נטמא כל ימיו". הרמב"ם כתב זאת רק על טומאת מת, אבל בטומאה היוצאת מן הגוף - גם הרמב"ם מודה שיותר גדול זה האיש אשר מעולם לא נטמא. ובקובץ 'קול התורה' (חוברת מ"ז תשרי תש"ס עמ' כב) מובא מעשה מהרב

אלו דיבורים היה צריך משה לדבר אל הסלע?

סלע זה קטן הכית אותו שנא' 'והכית בצור', אבל עכשיו ודברתם אל הסלע, שנה עליו פרק אחד והוא מוציא מים מן הסלע". וב'אור החיים' כ' על ידי שישנה עליו פרק אחד של תורה, שהוא חיי עולם מפה קדוש יעורר כח שבדומם, ומוזה יתעורר לתת מים.

"וּדְבַרְתֶּם אֶל-הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם" (במדבר כ', ח')

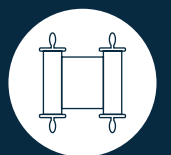
כידוע הסלע שהכה משה הוא בארה של מרים, שהיתה מוציאה מים כל המ' שנה, ובמותה של מרים הפסיקה. בתחילת המ' שנה, סלע זה התחיל להוציא מים ע"י שאמר הקב"ה למשה (שמות י"ז, ו'): "הנני עמד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה".

וצריך ביאור מדוע כאן אומר לו הקב"ה לדבר אל הסלע, ובשמות אומר לו מלכתחילה להכות בסלע.

וכ' בילקוט שמעוני (רמז תשס"ג): "אמר לו כשהנער קטן רבו מכהו ומלמדו, כיון שהגדיל, בדיבור הוא מייסרו, כך אמר הקב"ה למשה כשהיה

- מדוע התלוננו ישראל כי אין להם מים בשעה שהבאר היתה עימם?
- למה התכוונו חז"ל באמרם 'תורה בגויים אל תאמין'?
- מדוע נצטוו ישראל על פרה אדומה דווקא במרה?
- מי האדם הראוי להנהיג את כלל ישראל?

השאלות
בפרשת
השבוע

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה והמועדים' לרכישה התקשרו 02-5609000

בארה של מרים - נמצאת בכינרת, בים התיכון, או באוקיינוס?

כברה קטנה בים טבריא, זו היא בארה של מרים. והנה בגמ' שבת (לה). מובא: הרוצה לראות בארה של מרים, יעלה לראש הכרמל, ויצפה ויראה כמין כברה בים וזו היא בארה של מרים. ובחידושי הרד"ל במדרש רבה (שם) הקשה, שהרי הר הכרמל הוא סמוך לים הגדול במערב ארץ ישראל, והבאר נגנזה במזרח ארץ ישראל קודם שעברו את הירדן, והוא בימה של טבריה שבמזרח ארץ ישראל. וכתב שצריך להגיה במקום הר הכרמל - הר ישימון.

ובספר 'עין התכלת' (להאדמו"ר מראדזין זצ"ל עמ' ס"א) כתב לתרץ את הסתירה, ומחדש: שמכניסת ישראל לארץ, הבאר נגנזה בים כינרת, אולם בשעת החורבן שמעוף השמים עד בהמה נדדו, וגם הדגים גלו דרך התהום כמבואר בירושלמי ובמדרשים, אז ניטלה בארה של מרים מים כינרת ונגנזה בים הגדול סמוך להר הכרמל.

וראה ברבינו גרשום (בכורות ט), במעשה דר' יהושע עם סבי דבי אתונא, שמובא בגמ' שם שנסעו בספינה בים, והגיעו ל'בי בליעי', ופירש רש"י: מים שבאוקיינוס שבולעים כל מימות שבעולם שנופלין בו, ורבינו גרשום כתב: ל'בי בליעי' - מקום יש בים שבולעים מים אחרים, ואיכא דאמרי היינו בארה של מרים. מבואר בדברי רבנו גרשום, שבארה של מרים לא נמצאת בים הגדול הסמוך להר הכרמל, אלא באוקיינוס.

"מבמנות הגיא... ונשקפה על פני הישימון" (במדבר כ"א, כ')

וכתב רש"י בשם מדרש תנחומא: "דבר אחר ונשקפה הבאר על פני הישימון, שנגנזה בימה של טבריא, והעומד על הישימון מביט ורואה כמין כברה בים, והיא הבאר."

מבואר ממדרש זה, שבארה של מרים נמצאת בים כינרת, וכן נראה ממדרש יוקרא רבה (כ"ב, ד') שכל מי שהוא עולה על ראש הר ישימון, ורואה כמין

<< המשך מעמוד 19 | הרה"ג רבי אשר קובלסקי שליט"א

בנחת, במתיקות וזרמת וקלילה... מאמר חז"ל זה, הקדים עוד כמה מאמרי חיזוק, מהם עולה התובנה כי הלימוד מתוך מאמץ, דווקא כשלא חשים בסיפוק הרצוי, דווקא כשאין את תחושת החיבור החזקה, דווקא לימוד כזה הוא הגורם ליצירת קשר הדוק יותר עם נותן התורה. דווקא הלימוד הזה יוצר את החיבור הטוב והקרוב ביותר לבורא עולם.

הוא מרגיש שהדברים מכוונים אליו. 'מסתבר שטעיתי!' - צבט את עצמו לוודא שאינו חולם, 'דווקא כי קשה לי, כי אני לא מתחבר, כי דף הגמרא לא מובן לי מיד - דווקא לכן אני מתחבר יותר! המסירות שלי, המאמץ שלי - הם עושים את ההבדל, מרוממים אותי שבעתיים!'. המחשבה הזו החדירה בו רוח חיים חדשה, והוא החליט לנסות שנית. שב ולקח את המזוודה הגדולה, וחזר להיכל הישיבה. הוא נותר שם - שובת חי ונושם את בית השם כל ימיו, והעיד עליו הרב שולזינגר כי הפך לתלמיד חכם מופלג ומפורסם...

החיבור האיתן והקשר האמיץ לתורה, אינם תלויים ברמת הסיפוק הרגעי, או בקשר שמרגישים בעת הלימוד. ההיפך הוא הנכון - ככל שהלימוד נראה רחוק יותר, פחות מחוברים אליו, מרגישים שהדברים אינם מאירים, אינם מובנים, אינם תופסים את הלב - אם נלחמים כדי ללמוד למרות כל זאת, אם לא נרתעים, אם מתאמצים ומתמסרים ללמוד למרות כל התנאים הקשים, כך זוכים בקשר עם התורה, בחיבור עם נותן התורה!

מי שמוכן להתאמץ ללמוד גם כשלא הולך בקלות, מי שמתמסר גם כשהגמרא לא מובנת ברגע, מי שמקריב את שעותיו ללימוד למרות הקושי - הוא מצליח, הוא מתחבר, הוא מגיע ליעד הנכסף! תורה שלמדתי באף - מתוך צער, היא שעומדת, שזכותה קיימת, שמתיקוּתה נשאתר...

(מתוך הספר 'פניני פרשת השבוע' הרב קובלסקי)

מתוך לב מתרונן על חלקנו בתורה נתפלל "ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים" - לדורי דורות, אנו וזרענו, נהיה מחוברים לתורה, נאהב את התורה, נתמסר לתורה!

כל אחד יכול!

סיפר הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, ודבריו הובאו בספר 'עליו לשבח': מעשה בבחור צעיר, בנו של איש עסקים מצליח, שבברכת הוריו גלה למקום תורה, והלך ללמוד בישיבה מרוחקת. ברגע הראשון בישיבה, הופתע מקול התורה הבווער ברמה, מהתמדת הבחורים והאווירה הלימודית השוררת בישיבה. בתוך ימים ספורים מצא את מקומו בבית המדרש, שעות ארוכות ישב וניסה ללמוד, אך הריכוז ממנו והלאה, הוא חש כי אינו מתחבר ואינו מצליח...

עוד כמה שבועות ניסה הבחור את מזלו בלימוד, אך ראה כי ההצלחה לא מאירה לו פנים. בית המדרש בווער באש התורה, קול התורה מהדהד, בחורים צעירים כמבוגרים שקועים בעומקה של סוגיה, ורק הוא נראה כאן כלא קשור, לא מחובר... בצער רב, גמלה בלבו ההחלטה: 'חוזרים הביתה!' קם וירד לחדרו, אסף את מיטלטליו וספריו לתוככי המזוודה, ויצא אל תחנת הרכבת. בדרכו החוצה הבליע עוד מבט חטוף ומתגעגע אל היכל הישיבה ההומה, והמשיך בדרכו אל הרכבת...

כשהגיע לרציף, גילה כי עליו להמתין עוד כמה שעות לרכבת המגיעה לעירו. כדי להפיג את השעמום, החליט לפתוח את אחד הספרים הנמצאים באמתחתו, והחל לעיין בו על הספסל ברציף הרכבת...

בדף שנפתח, צד את עיניו מאמר חז"ל, שהותיר אותו פעור פה. 'טוב אחד בצער' - אומרים חז"ל, 'ממאה שלא בצער'. עדיף וחביב הלימוד מתוך צער שעה אחת, ממאה שעות לימוד בלא צער. רצוי ואהוב יותר דף גמרא אחד שנלמד תוך מאמץ, מסירות והקרבה, ממאה דפי גמרא הנלמדים בקלות,

אנחנו מחכים לך

מחפש להבין משהו ב'זבחים'? אתה לא עובר יום בלי דף היומי!
 אנחנו מחכים לך!!

חדש: מוקד 'דורשי הדף' של 'דרשו' מעניק מענה בכל
 שאלה ועניין ב'דף היומי בבלי'

כל יום בין השעות: 8:00-24:00

התקשר עכשיו, והכל יהיה הרבה יותר בהיר ומוכן

077-2222666 או ***4992**

שלוחה 6 ל'דף היומי בבלי'

MAKOVER

ללומדי "הדף היומי בהלכה"

מוקד 'משיבי הדף' פעיל בכל יום

כל יום בין: 8:00 בבוקר עד 24:00 בלילה

077-2222666 או ***4992**

שלוחה 8 למענה ב'דף היומי בהלכה'

מדוע מנגנים שירי התעוררות בחופה? ומדוע מקדשים בטבעת ללא אבן או יהלום?

הלכות, מנהגים וטעמים שונים בעריכת החופה

נהגו שזורקים חיטים על החתן

והטעם: לסימן טוב שיהיו פרים ורבים כחיטים (רוקח סימן שנג).
טעם אחר: יש שכתבו סימן לשלום וסמכו על הפסוק (תהילים קמ"ז, י"ד):
"השם גבולך שלום חלב חיטים ישביעך", הביאור כי "חלב חיטים ישביעך"
בגימטריא 'חתן וכלה' (רוקח שם, ספר נוהג כצאן יוסף נשואים ז עמוד קיג).

נהגו שמוליכים החתן לחופה ורק אח"כ מביאים הכלה

הטעם שכן מצינו בהר סיני, שהקדים הקב"ה שהוא החתן לבוא, כמו שנאמר
(דברים ל"ג, ב'): "ה' מסיני בא" ודרשו כחותן הבא לפני הכלה (מטעמים חתן
וכלה אות עה).

נוהגים שהכלה מסובבת סביב החתן שבע פעמים
(קיצור שולחן ערוך קמז ה).

הטעם: משום שחתן דומה למלך, מה מלך חילותיו
מקיפים אותו אף חתן שושביניו מקיפים אותו (מטעמים).
טעם אחר: ע"ש הנאמר: "כי ברא ה' חדשה בארץ
נקבה תסובב גבר", והוא מנבואות הנחמה של ירמיהו
(מטעמים יח).

ניגון החופה

מנגנים שירי התעוררות בחופה, והטעם: לעורר
החתן לתשובה ולבקש רחמים בעת רצון זה (ספר
נתיבות האדם ח אהל יקב שם ז).

מעמידים החתן והכלה במזרח

הטעם: שיהיו פניהם נגד ארון הקודש (באר היטב
אה"ע סא ז) נראה שטעם זה התיחס לזמן שהיו
עורכים החופה בבית הכנסת על הבימה או בחצר
בית הכנסת ליד הפתח, ולכן הקפידו שיעמדו כלפי
מזרח נגד ארון הקודש.

יש הנוהגים להעמיד את הכלה לימין החתן תחת
החופה, והטעם ע"ש הנאמר בתהילים (מ"ה, ה'):
"נצבה שגל לימינך", סופי תיבות אלו הם "כלה"
(רוקח סימן שנג).

נהגו שהציבור עומד בשעת עריכת החופה

(באה"ט אה"ט סימן סב סק"א בשם כנה"ג אה"ע סימן סב)
הטעם בעמידה: לכבוד החתן הדומה למלך (כנה"ג שם).
טעם אחר: הואיל וברכת חתן צריכה מנין של עשרה, דינה כמו כל דבר
שבקדושה שעומדים בו כקדושה וברכו (שו"ת דכי נועם האו"ח ס"ס ג).

אפר מקלה

נוהגים לשים אפר מקלה על ראש החתן (טור אבן העזר סה ג).
והטעם: כדי לזכור את חורבן בית המקדש וירושלים לקיים מה שנאמר
(תהילים קל"ז, ו'): "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שימחתי" (שו"ע

או"ח תקס ב טור אה"ע סה ד). "מאי על ראש שימחתי" אמר רב יצחק זו
אפר מקלה שבראש חתנים" (ב"ב ס, ב).

באמירת הקידושין אומרים "כדת משה וישראל"

(רמ"א אה"ע

כז א)

הטעם: בנוסח "כדת משה": דכל המקדש אדעתא דרבנן מקדש, ואם עשה
שלא כדין אפקעינהו רבנן לקידושין, ובשביל שיהיה להם כוח להפקיע צריך
שיקדש על דעתם, ולכן אמרינן 'כדת משה וישראל' שהקידושין על דעת
רבנן (כרם שלמה על אה"ע סימן כז בשם הראב"ן).

הטעם שמקדשים את האשה בטבעת

משום שבשרשרת יש הרבה טבעות משולבות
זו בזו, וידוע כי כל הדורות הנמשכים זה אחר
זה, הם כמו טבעות בתוך השרשרת, כי זה נולד
מזה ולכן נקרא 'שלשלת היוחסין', וכל אחד הוא
כמו טבעת קבועה בשלשלת, ולכן מקדשה בטבעת,
לרמז לה שתזכה להבנות ממנו ותלד בנים ובני
בנים ולא תופסק השרשרת (מטעמים חתן כלה
אות לא).

מקדשים בטבעת ללא אבן או יהלום

(אה"ע לא-ב), והטעם: לרמז לקשר של קיימא
שאינו בו ראש תחילה וסוף אלא כולו חלק.
טעם אחר: שלא תשים עיניה על האבן שיש
בה, ותחשוב שזה אבן יקרה ואח"כ יתברר שזו
אבן פשוטה, והקידושין יהיו קידושי ספק (כל
בו סימן עה בית שמואל וחלקת מחוקק אה"ע
שם).

נוהגים שלפני נתינת הטבעת לאשה ע"מ לקדשה
עדי הקידושין, נשאלים בפניה ומעידים שהטבעת
שווה פרוטה (כל בו קמג י).

הטעם: שמא יתברר שהטבעת הנראית של זהב, אינה אלא מנחשת ומצופה
זהב, והקידושין קדושי טעות (שם).

נהגו לשים טבעת הקידושין דווקא באצבע הסמוך לאגודל, הטעם דווקא
באצבע זו, משום שזו האצבע שמראים בה תמיד אותיות, המלמד לתינוק,
בעל קורא לעולה לתורה, ולכן מקדשים בה שהיא נראית לעין יותר, וכן ביד
ימין שהיא עסקנית יותר, וכולם ידעו שהיא נשואה ולא יקפצו עליה לקדשה
(דווקא בימיהם, שהיו מקדשים תחילה ורק לאחר זמן היו כונסים לחופה).
טעם אחר: לפי שבמזמור (תהילים י"ט) 'השמים מספרים' מובא הפסוק
"והוא כחתן", וכשיתחיל למנות מפסוק "תורת ה' תמימה" יפול שם "הנחמדים
מזהב" באמצע, לרמז שכבר קדשהו בשמים ליתן הזהב שזה טבעת הקידושין
(ספר מטעמים ערך חתן אות לד בשם ספר חופת חתנים)

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 2

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יוסף מגנוז** שליט"א
הדף היומי בהלכה • צרפתית

שלוחה 2

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 2

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מעשה במשפחה שהכינו אוכל לכבוד שבת שבע ברכות, והעמידו סיר גדול של טשולנט לכל האורחים. והנה כאשר העבירו את הסיר לפלטה סמוך להדלקת נרות, נפל פרעוש קטן ולא היה בשר לכבוד שבת ולכבוד האורחים, או שהשרץ בטל במאה ובאלף שהרי בודאי יש כנגד השרץ יותר מאלף בסיר הגדול.

שרץ שנפל לסיר טשולנט גדול • דיני בריה שאינה בטלה מעשה בחוות יאיר • האם יש חלוק בין נמלה לשרץ • תורתך בתוך מעי ובטל ברוב.

מסכת זבחים דף ע"א.

השרץ שמנע אסון

מעשה במשפחה שהכינו אוכל לכבוד שבת שבע ברכות, והעמידו סיר גדול של טשולנט לכל האורחים. והנה כאשר העבירו את הסיר לפלטה סמוך להדלקת נרות, נפל פרעוש קטן אל תוך הסיר ועד שניסו להוציאו עם מצקת התערבב בתוך הטשולנט ולא ניתן לזהות אותו מתוך קטנותו, ונשאלה שאלה האם כל הטשולנט נאסר, ולא יהיה בשר לכבוד שבת ולכבוד האורחים, או שהשרץ בטל במאה ובאלף שהרי בודאי יש כנגד השרץ יותר מאלף בסיר הגדול.

דחיית ההתירים

בדבר ההיתר הראשון השו"ע ביו"ד סי' ק' הכריע שאין בטלה אפילו באלף. וההיתר השני של סרוח, גדולי הפוסקים הוכיחו דגם בריה מאוסה כשרץ וכדומה אינה בטלה, וכן כתב הפנים מאירות בתשובתו להגאון החוות יאיר (בח"ב סי' ס"ז), וכתבו הפרי חדש והבית מאיר שכוונת הרמ"א בבריה כגון עוף טמא שהתקלקלה והסריחה, אבל בריות מאוסים בעצמם ודאי אוסרים בכל שהוא, וא"כ גם במעשה שלפנינו המאכל אסור. בדבר ההיתר השלישי לומר שע"י הבישול מסתבר שהשרץ נמוח וכשאינו שלם הרי מתבטל ברוב, מבואר בשו"ע סי' פ"ד ס"ט שגם אחרי בישול אין סומכים לומר שנימוח כשאר יש שרץ בודאות, ורק בספקות מקילים בזה ע"י ש"ך (סי' פ"ד ס"ק כ"ט), וא"כ כל הטשולנט נאסר למאכל.

בריה אינה בטלה

וננסה לברר צדדי ההלכה מסוגייתנו בזבחים (דף עב?), הנה לכאורה איסור שנפל לרוב היתר בטל בששים, אלא שיש הלכה שבריה לא בטלה אפילו באלף. מבואר (בדף עב') בתוס' כמה תנאים בדין בריה שאינה בטלה. ונתבאר בחכמת אדם (כלל נ"ג ס"ב) א. שיש בו חיות, אפילו שכבר מת אבל היה בו חיות. ב. שאיסורו מתחילת ברייתו, משא"כ שור הנסקל שנאסר לאחר שנולד. ג. שאם יחלק אין שמו עליו. ד. שלא חסר ממנו כלום אלא הוא בשלימותו כמו שנבאר, לכן נמלה ושרצים נחשבים בריה.

פתרון נפלא

וכדי לצדד בכח דהתירא כיון שהיה שעת הדחק רצינית להציע פתרון, שהרי סדר הגשת הטשולנט לשולחנות ע"י שהמלצר מוציא לקערות הגשה ומחלקם לשולחנות, ממילא כאשר המלצר יחלק לקערות יוצא שאם יש לדוגמא עשר קערות אז גלוי וידוע שתשע קערות מותרות ורק האחת מהן אסורה מפני התערובת, וכשמחלקים לכל שולחן קערה אחת מותר לכל אחד לאכול מטעם כל דפריש מרובא פריש, וכל זה כדי להיתר בשעת הדחק של הפסד מרובה וכבוד האורחים.

אמנם בסוגייתנו (בדף עג') מבואר דבהמת איסור שנתערבה באלף בהמות א"א לחכות שיתפזרו ולהתיר מטעם כל דפריש מרובא פריש, גזירה שמא יקח מן הקבוע, א"כ גם עצה זו נדחתה.

תורתך בתוך מעי

בסעודת שבת אמר בעל השמחה דרשה בדברי תורה נפלאים, ואמר את הפסוק בתהלים (פרק ?) לעשות רצונך אלוקי חפצתי ותורתך בתוך מעי, שבמקום להתענג על בשר וטשולנט מתענגים בעונג האמיתי בברור ההלכות המורכבות של ביטול ברוב. כאשר הלימוד על מנת לעשות, ותענוג זה יקר מכל התענוגים שבעולם.

השרץ שמנע אסון

איך שסיים את הדרשה נכנס בעל הגמ"ח של הסירים שממנו לקחו את הסיר בריצה כשהוא די מבוהל ואמר שנתברר שהעוורת נקתה את הסירים בחומר חומצתי שצריך להשרות את הסיר אח"כ בחומרים מיוחדים כדי לנטרל את השפעת החומר, ורץ כדי להודיע שח"ו לא ישתמשו באוכל שבסיר, ואז הבינו כולם מה היה קורה אם ח"ו היו אוכלים מן הסיר, ורואים יד השי"ת ששולח שרצים ופרעושים לשמור על בניו אוהביו שומרי התורה וההלכה.

מעשה בחוות יאיר

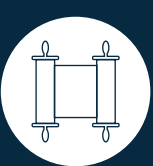
והנה בשו"ת חוות יאיר (סי' ק"ה) מספר הגאון המחבר שהיה יושב בסעודה יחד עם כמה אנשים, והגישו קערה ובה חתיכות בשר ואורז, ונפל פרעוש ונטבע בתוכה ולרוב קטנותו א"א לבדוק בבשר, לכן הורה שאסור לאכול את האורז והבשר, והיה אחד שלגלג ע"ז שזה חומרא יתירה כי יש יותר מאלף פעמים כנגד השרץ הקטן, ואמר לו החוות יאיר שאפילו באלף לא בטיל כיון שזה בריה, אמר אותו אחד שדין בריה זה מחמת חשיבות, ופרעוש קטן אין בו חשיבות בכלל, אמר לו החוות יאיר שמבואר במשנה מכות (יג?) שנמלה היא בכלל בריה, והשיב אותו אדם שנמלה היא חשובה מאד כפי ששבח אותה שלמה המלך במשלי לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם, ואמר החוות יאיר בלבן אל תען כסיל כאוולתו ושתק, ואח"כ כתב שבתוס' בזבחים דף עב' מבואר בטעם איסור בריה לא משום חשיבות אלא שאסרתו התורה בין קטן מכזית בין גדול ולכן החמירו חז"ל בתערובות.

שלושה היתרים

מה שיש לצדד בהיתר: א. שדעת הר"ש שבריה אף שאינה בטלה בששים מ"מ בטלה בתשע מאות וששים. ב. דעת הרמ"א בסי' ק"ג שבריה סרוחה בטלה. ג. שאולי ע"י הבשול נמוח השרץ ונחסר ממנו וכבר אינו חשוב בריה

סיכום שבועי בדרך היומית בהלכה

שיר: לילך
052-7181253

מדוע אסור להשתמש במטרייה בשבת? האם מותר להחזיר מגירה למקומה לשבת? צפור נכנסה לבית - האם מותר לסגור את החלונות?

מהלכות 'אוהל עראי'

- אוהל שמחיצותיו עולות בשיפוע ומתקרבות זו לזו באופן שאין לו גג, אלא גגו ומחיצותיו אחד הם, דינו כ'אוהל עראי', ואף אם נועד להתקיים במשך זמן רב.
- אוהל עראי שאינו פרוס טפח מערב שבת, אך מחוברים אליו חוטים המיוחדים למשיכתו - נחשב הדבר כאילו האוהל פרוס טפח מערב שבת, ומותר לפרוס את כולו.
- אוהל עראי שאינו פרוס, המונח במקום שניכר כי הוכן לשם פריסתו, נחשב כפרוס טפח מערב שבת, ומותר לפרוסו בשבת.
- יש אומרים שמדבר הנמתח אסור להעמיד גג כאוהל עראי אף ללא מחיצות, ואף כאשר אין משתמשים כלל בחלל שתחתיו. ויש חולקים.
- אסור לסתור אוהל עראי אף כאשר נעשה מערב שבת, ואף הסרת הגג בלבד נחשבת כסתירה. וכמו כן, הסתירה אסורה אף כשסותר תחילה את המחיצות ולאחריהן את הגג.
- רהיטים מתקפלים, כגון שולחן ומטה, גם כאשר יש להם מחיצות, או שהדרך להשתמש גם בחלל שתחתיהם - מותר לפותחם ולסוגרם בשבת.
- מותר לפרוס מפה על גבי שולחן, ואין בכך איסור עשיית אוהל, למרות ששולי המפה משתלשלים לצדדים, ואף אם הם מגיעים עד סמוך לקרקע.
- פתיחת מטרייה והשימוש בה בשבת - אסורים, אם משום איסור 'אוהל', ואם משום 'עובדין דחול' וגדירת פירצה על ידי חכמי הדור; ויתכן שיש בפתירתה גם איסור 'תיקון מנא'.
- מותר להוסיף על מחיצת עראי 'מתירה', כאשר היתה פרוסה ברוחב טפח מערב שבת. אולם, לא התירו לפרוסה על סמך חוטים המחוברים אליה וניתן למושכה בהם; ויש מתירים.
- שולחן, שידה וארונית קטנה, שיש בהם מגירה המורכבת על גבי מסילה, והמגירה הוצאה ממקומה - יש אומרים שאם יש בה חלל ריק של טפח מעוקב אסור להחזירה למקומה בשבת, ויש מתירים.
- כלי רחב מאוד, כגון סירים של מטבחים מוסדיים - אסור לכסותו בשבת, משום שנראה כאוהל. ומותר לכסות את מקצת הכלי, או להשלים את כיסויו כאשר היה מכוסה בחלקו מערב שבת.
- כיסוי כלי רחב מאוד בשבת, נאסר רק כאשר יש חלל ריק של טפח מעוקב מתחת לכיסוי, ורק כאשר אין בכיסוי היכר לכך שמיועד לכיסוי, כגון ידית.

מהלכות מלאכת 'צידה'

- אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא מלאכת 'צידה', שפירושה שלילת חירותו של בעל חיים. אחת הצורות של צידה, היא הכנסת בעל חיים למקום סגור.
- סגירת בעל חיים במקום גדול, באופן שלא ניתן לתופסו בריצה אחת וללא תחבולה כלשהי - אינה נחשבת כצידה מדאורייתא, משום שהצידה טרם הושלמה; אך היא אסורה מדרבנן.
- אם נכנסה צפור דרוור לבית - אסור מדרבנן לסגור את הדלת והחלון עד ליציאתה, אך אם הדלת או החלון הפתוחים גורמים לצער, כגון מחמת הקור הנכנס לבית, מותר לסגורם.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנה הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה